

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 9

SAYI : 97

OCAK 1970

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Milletlerarası Standardizasyonda Tarihi Bir Dönemeç	3
TSE'den Haberler	5 - 7
Yapı ve Yapı Malzemelerinin Standardizasyonu, Kalite Kontrolü	9 - 12
Orman Mühendisleri III.	
Teknik Kongresi Toplandı	13
Kayıt Kerestesi Standardı	14-15
Domates Standardı	16-17
Yurttan Haberler	19
Standard Dünyasından Haberler	20-23
Tekstil Mamullerinde Yanmazlık	25-27

Summary Of Contents 29-32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

31 Ocak 1970 tarihinde basılmıştır.

BU SAYIMIZ

19 - 23 Ocak tarihlerinde, Cenevre'deki Birleşmiş Milletler Sarayı'nda, ECE üyesi hükümetlerin standardizasyon konusundaki yetkilileri ile uluslararası kurumların yetkilileri toplanmışlar ve dünyadaki standard yapım durumunu incelemişlerdir. Bu toplantı ile ilgili haberleri 20 - 23 üncü sayfalarda veriyoruz. Bu sayımızın başyazısı da bu önemli konuya ayılmıştır. Sünter, bu toplantıyı, «milletlerarası standardizasyonda tarihi bir dönemeç» olarak nitelmektedir. Dergimiz de bu görüşe katılmaktadır.

Bu sayının önemli bir yazısı da İbrahim Kutlutan'ın yapı malzemelerinin standardizasyonu ile ilgili yazısıdır.

Ferit Özgirgin'in tekstil mamulleri konusundaki yazısı da önemli bir yazıdır.

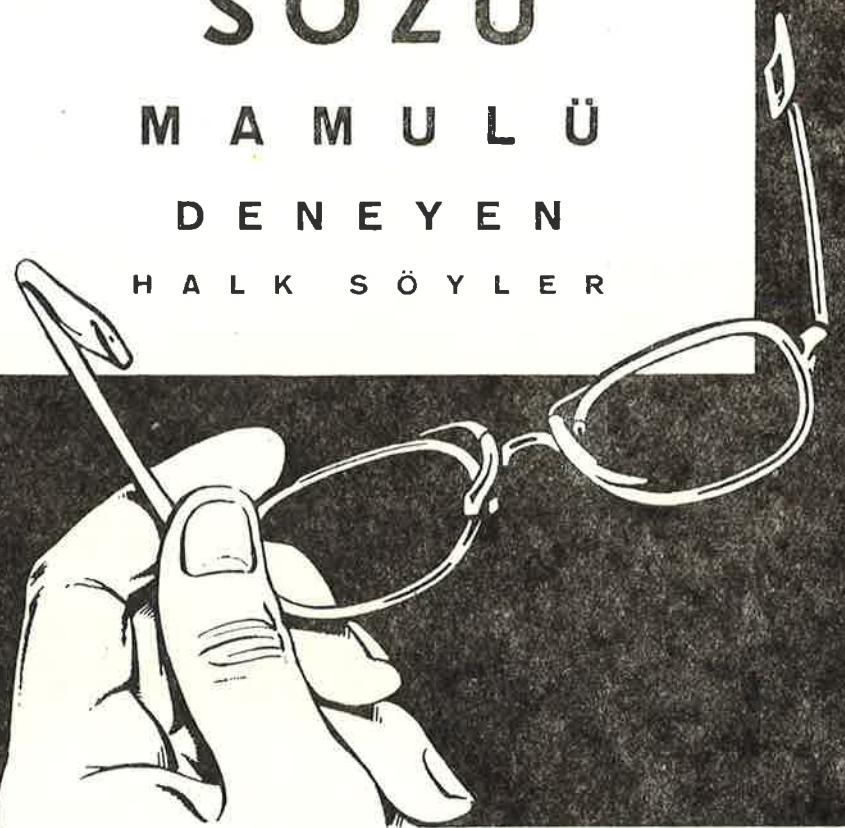

Standard, bu sayısı ile, okuyucularından aldığı kuvvetle kâğıt kalitesini değiştirmekte ve birinci hamur kağıda basılmaktadır. Okuyucularına hiçbir küllefet yüklenmeden yapılan bu değişikliğin olumlu karşılanacağını umuyoruz.

STANDARD

S ON SÖZÜ

M A M U L Ü
D E N E Y E N
H A L K S Ö Y L E R

Arçelik, yüzbinlerce Türk yuvasında, yiyecek ve içecekleri soğutma ve muhafaza problemini en iyi şekilde halletmıştır.
Arçelik'e gösterilen bu güven size de güven verecektir.

ARCCELİK

Hergün dünden ilerde

Yeni Ajans — 291 (4)

MİLLETLERARASI STANDARDİZASYONDA TARIHİ BİR DÖNEMEÇ

Faruk A. SÜNTER

Milletlerarası Standardizasyon çalışmaları 1970 yılına önemli bir adımla girmiş bulunuyor: Geçen Ocak ayının songünlerinde Cenevre'de toplanan Avrupa Ekonomik Komisyonu Hükümetler - arası Standardizasyon Sorumluları Konferansı, bu alanda her zaman hatırlanacak tarihî kararlara vardi.

Yirmidört memleketin katıldığı bu toplantıda, standardizasyonla ilgili hemen bütün hükümetler - arası ve hükümetler - dışı milletlerarası kuruluşlar da yer almışlardır. Birinciler arasında Ortak Pazar, OECD, FAO, UNESCO, UNİDO; ikinciler arasında da ISO ve IEC'yi saymak, toplantının önemini belirtmeye yeter.

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) ile Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu (IEC) nu Başkanları ve Genel Sekreterleri temsil ediyordu. Yirmidört memleketin he-yetlerinde de o memleketin bu konularda en yetkili sorumlularının çoğunlukta oldukları görülmüyordu.

Konu : «Milletlerarası standardizasyon çalışmalarının hızlandırılması, hükümetler - arası ve hükümetler - dışı kuruluşlar arasında daha sıkı bir işbirliği sağlanması, millî standardlarla milletlerarası standardlar arasında beraberlik ve ahengin en kısa zamanda gerçeklestirilmesi ve gereken her konuda tek bir milletlerarası standardın herkesçe kabul edilmesi» şeklinde özetlenebilir.

Toplantıda bulunan bütün bu tecrübeli kimselerin dört uzun gün süren çalışmaları sonunda, bu alanda ilk toplantı olmasına rağmen, hemen hemen bütün noktalarda anlaşmaya varılmış olması, standardizasyon dünyası için mutlu bir olaydır.

Toplantı sonunda, diğer noktalar arasında, bilhassa aşağıdaki noktalar rapora alınmış ve Avrupa Ekonomik Komisyonu'nun Nisan ayında vapacağı toplantısına sunulması kararı bağlanmıştır.

1 — Her memleket, milletlerarası standardizasyon işlerini tüm olarak koordine etmek üzere bir kuruluþu veya bir yüksek memuru görevlendirmelidir.

2 — Her memleket, milletlerarası bir standard varsa, millî standardını ona uydurmmalıdır.

3 — ISO ve IEC gibi dünya çapında standard hazırlayan kuruluşların tavsiyeleri (recommendations) bu alanda örnek alınmalıdır.

4 — Aynı konuda birden fazla standard varsa, bunlardan birini hep beraber seçecek ve uygulanmasını sağlayacak bir metod bulunmalıdır.

5 — Hükümetler, resmî sektör satınalmalarında millî standardlarına göre mal alınmasını sağlamalı, millî standard kuruluşları da bu gibi standardları, milletlerarası standardlarla bir an önce ayarlayarak, bu satınalmaların dünya rekabetine açılmasını sağlamalıdır.

Görülüyorki, standardın önemi artık tartışılmıyor. Gereği ve faydası kalkınmanın temeli olduğunda herkes anlaşmış durumdadır.

Şimdi artık dünyada ticaret engellerini kaldırırken, millî standardlarda milletlerarası standardları hakim kılma çağına giriyoruz.

Cenevre toplantıları bu çağ'a girişi ayrıntıları ile düzenleyen ilk önemli konferanstır.

Tarih, standardizasyonda yeni çağ'a bu konferansla dönüldüğünü yazacaktır.

yüzlerce boyaya...
yüzlerce isim var...
fakat en iyisi,
CBS boyalarıdır.

Evet, CBS Boya Sanayii modern tesislerinde, mütehassis kimya mühendisleri ve personel kadrosunun idaresinde her çeşit boyası ve yardımcı maddelerini sizler için imal etmektedir.

İşte ispatı...

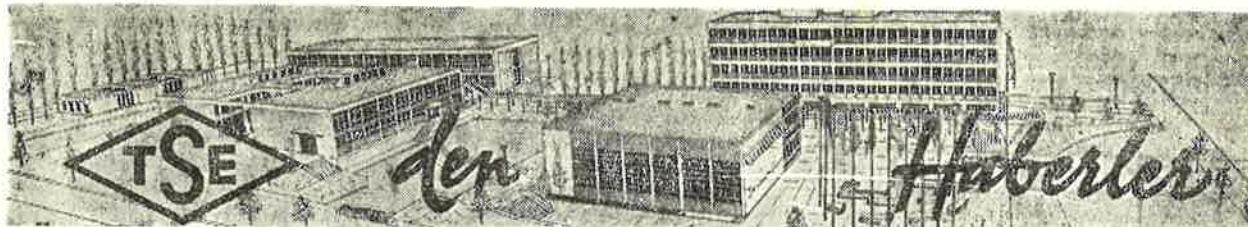
CBS plastik boyaları her zevke uyan cazip renkleri ve üstün kalitesiyle evinize, büronuzu hasılı bulunduğuınız, çalıştığınız her yere canlılık kazandırır.

BELCO sellülozik boyası çeşitleri dünya sellülozik boyası sanayiine yepyeni bir sistem, yepyeni bir kalite getirmiştir. Bütün Batı ülkelerinde olduğu gibi yurdumuzda da tercihle tatbik edilmektedir.

DAHA İYİSİ YOKTUR

ÇAVUŞOĞLU BOYA SANAYİİ – İSTANBUL
KARAKÖY, FERMENECİLER NO. 56 – 58 TEL: 49 67 10 (DÜRT HAT)

TSE Garanti Markası Alan Firmalar Coğalıyor

SON OLARAK «KALEFLEX» YER DÖSEMELERİNE DE TSE MARKASI VERİLDİ

Türk Standardları Enstitüsü tarafından bir süreden beri başlatılan ve çok olumlu sonuçlar verdiği memnuniyetle görülen, standarda uygunlukları tespit edilmiş mamülleriniz için bu durumu bütün kullanıcılarla garanti etmek üzere TSE Markası kullanma izniinin verilmesini öngören uygulamaların bir yenisidir, geçtiğimiz ay içinde gerçekleştirilmiştir.

«Kaleflex» markasını taşıyan PVC yer dösemeleri hakkında, bir süreden beri TSE'nin yetkili uzmanlarında gerek fabrika'da, gerekse Enstitü'nün laboratuvarlarında yapılan inceleme ve deneyler sonucunda, bu mamüllerin, TS 624 «Polivinil Klorür (PVC) Yer Dösemeleri» Standardına her bakımından uygun oldukları tespit edilmiştir.

Bu bakımından TSE Garanti Markası'ni taşımaya hak kazanan «Kaleflex» yer dösemelerine, 29 Ocak 1970 günü Türk Standardları Enstitüsü'nde imzalanınan anlaşma ile bu izin verilmiştir. Anlaşmayı, TSE adına Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter ile Firmanın Ankara İrtibat Bürosu Müdürü İsmail Beyoğlu imzalamışlardır. Bu vesile ile yapılan törende, Firma yetkilileri ile TSE'nin ilgili mensupları da hazır bulunmuşlardır.

Halk arasında genellikçe «Marley» adı ile anılan ve özellikle son yıllarda memleketimizdeki inşaat faaliyetlerinde büyük yer tutan PVC yer dösemelerinde de TSE Markası uygulamalarının başlaması bulunuşması, Enstitü'nün hazırladığı standardların, tüketici yararına da hizmet görmeye başladığını belirtten iyi bir örnektir.

Yakın zamanda, standarda uyan diğer marka yer dösemelerinin de TSE markası için müraacaatta bulunmaları beklenmektedir.

STANDARD, başarılı çalışmalarından dolayı «Kaleflex»'i kutlar.

Ege Tütün İhracatçıları Birliği TSE Ailesine Katıldı

Geçtiğimiz Temmuz ayı içinde İzmir'de kurulan Ege Tütün İhracatçıları Birliği, TSE Kuruluş Kanununa uygun olarak TSE ailesine katılmıştır.

Ege Tütün İhracatçıları Birliği'ni bu vesile ile kutlar, çalışmalarında başarılar dileriz.

Marka anlaşması imzalanırken

Silahlı Kuvvetlerimiz de Standardizasyona Önem Veriyor

TSE'nin, milli standardlarımızı hazırlarken Ordu ihtiyaçlarına da cevap verebilmek için öteden beri Genelkurmay Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı ile yakın bir işbirliği yaptığı bilinmektedir. Ordu Satınalma Şartnamelerinde bir süreden beri Türk Standardlarına uygunluk aranmakta ve alınan olumlu sonuçlar üzerine bu yoldaki işbirliğinin artırılması istenmektedi.

Bu amaçla 12 Ocak 1970 günü Genelkurmay Harekat Başkanı Korgeneral Kemal Tarhan, Genelkurmay İstihbarat Başkanı Korgeneral Adnan Ersöz Genelkurmay Levazım Dairesi Başkanı Tümgeneral H. Zeki Türkmenoğlu, Hv. Tuğgeneral İbrahim Barançıl Hv. Tuğgeneral Nejat Doğançay ve Yüksek Rütbeli subaylardan kurulu bir hey'et, Enstitü İdare binalarını ve Laboratuvarlarını gezmişler, TSE Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter'den çeşitli konularda bilgi almışlardır.

Başkan Sünter, yaptığı konuşmada, memleketimizde standardizasyonun kısa tarihçesini anlatmış, TSE'nin milli ve milletlerarası standardizasyon alanındaki faaliyetlerini belirttikten sonra sözü TSE Markası'na getirerek,

özellikle İkinci Beş Yıllık Plân'ın 1970 İcra Programı'nda kamu kuruluşlarının satın alma ve ihalelerini düzenleyen hükümlerine değinmiştir. Geçen yılın son günlerinde Resmi Gazete'de yayımlanan Program'a göre, kamu kuruluşları, ihale ve satınalmalarda «standardda uygunluk belgesi» arayacaklardır. Başkan Sânter, konuşması sırasında Ordu satınalma komisyonlarının, bu konuya öteden beri verdikleri önemi, örnekler de göstererek belirtmiş ve bundan böyle, bu yoldaki uygulamaların genel olarak bütün silâhlı kuvvetlerde yerleşeceğini inancını ifade etmiştir.

Korgeneral Kemal Tarhan, toplantının sonunda kısa bir konuşma yaparak, Sünter'e aydınlatıcı konuşmasından dolayı teşekkür etmiş ve Silâhlı Kuvvetler ile TSE arasındaki standartizasyon işbirliğine bundan böyle daha da önemle egleceklerini söylemiştir.

Ziyaretin sonunda misafir heyete, TSE yayınıları hediye edilmiştir.

Yeni İthalât Rejiminde Standardlar

5.1.1970 tarih ve 13391 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan yeni İthalat Rejiminde standardlarla ilgili bazı hususlara da yer verilmiştir.

Karar'ın 7 nci maddesinde, «İthalat Rejimi Kararı esasları dahilinde eski, kullanılmış yenileştirilmiş mallar ile kusurlu (defolu) standard dışı (sub-standard), yatık ve düşük kaliteli mal ithal memnudur» hükmü bulunmaktadır. Bu hüküm, yurda yeni ve standardlara uygun mal ithalini sağlayan verinde bir hükümdür. Maddenin ikinci paragrafında ise, bu hükmeye istisna teşkil eden bir hükmeye yer verilmiştir. Buna göre, «kusurlu (defolu) standard dışı (substandard) yatık ve düşük kaliteli malların ithaline Ticaret ve Sanayi Bakanlıklarınca müstereken müsaade edilebilir».

Bu iki hükmü, aynı Resmî Gazete'de yayımlanan İthalat Yönetmeliğinin 12. maddesinde de aynen yer almıştır.

Sunu hemen belirtmeliyiz ki bu hükümler Türk Standardlarının Uygulanması Hakkında Tüzük'e aykırı düşmektedir. 22.2.1967 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan bu tüzükün ithalatta denetleme hakkındaki dördüncü bölümünde yer alan 24. üçüncü maddeye göre «Standardlarla uygunluğunu gösteren denetleme belgesi olmayan malların ithali yasaktır». Tüzükün 4. üçüncü maddesinde de «mecburi kilnan standardlara aykırı olarak, malın üretimi, satışı ihracı veya ithali yasaktır», hükmü görülmektedir. Bu madde, bu iki madde de yer alan bu yasak hükümlerine, genel dördüncü maddedeki «Bakanlar Kurulu, memleket ekonomisinin zorunlu kaldırıldığı hallerde; standardına uygun olmayan malların ithaline..... izni verilebilir.» hükmü ile bir olanak bırakmıştır. Ancak, görüldüyorki bu durumda bir malın ithaline yalnız Bakanlar Kurulu izin verebilecektir. Bu duruma göre, gerek İthalat Rejimi Kararı'nda ve gerekse İthalat Yönetmeliği'nde yer alan paralel hükümler Tüzük'e aykırı düşmektedir.

Bu duruma göre, Tüzük hükmüne göre işlem yapılması, rejim kararı ile Yönetmelik'te yer alan hükümlerin de düzeltilmesi gerekmektedir. Söyle de düşünebiliriz burada «aslolan Tüzük olduğunu göre» Karar ve Yönetmelik'deki hükümler yok sayılacak ve Tüzük Hükmü uygulanacaktır.

Gelecek Rejim Kararının bu durum gözönünde tutularak hazırlanacağı, mevzu hükümler arasındaki karşılığın böylece ve kesinlikle giderileceği umulur.

Karar'ın 21. nci maddesinde, «Ticaret, Maliye, Gümruk ve Tekel ve Sanayi Bakanlıkları, birlikte tesbit edecekleri merciler vasıtıyla ithal mallarında kısmen veya tamamen kalite kontrolu yaptırmaya yetkilidirler.» hükmü görülmür. Yillardır yer alan bu hükmü, standardı mecburi kılmamış ithal malları ile ilgilidir.

M. U

Yeni Yayınlanan Türk Standardları

TS No.	Standardın adı	Fiyatı (TL.)
TS 36	Yalıtlımsı İletkenlerde ve Kablolarda Kullanılan Kağıt	4
TS 740	Alüminyum ve Alüminyum Alaşımının Kimyasal Analiz Metodları, Gravimetrik Metoda Silisyum Tayıni	4
TS 743	Kayalarda Delik Delmede Kullanılan, Ortası Delik Altıgen Kesitli Çelik Matkap Cubukları	2
TS 744	Ortası Delik ve Altıgen Kesitli Çelik Matkap Cubukların Döğme Başı ve Baş Burçları	3
TS 788	Alaşap Empreneye Maddeleri	10
TS 789	Pariak Emaye Boyalar (Oto boyaları)	8
TS 791	Kayısı	3
TS 792	Erik	3
TS 793	Kıraç ve Vısnaz	3
TS 794	Domates	3
TS 796	Kuru Soğan	3
TS 797	Taze Fasulye	3

Memleketimizde takım sanayiinin rakipsiz önderi

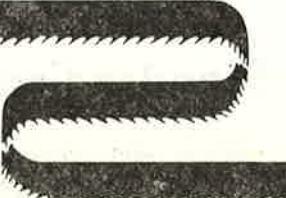
MAKİNA-TAKIM ENDÜSTRİSİ A.Ş.
yurt ihtiyacının tamamına
cevap verebilecek kapasitededir

Şirketimiz, şerit testere mevzuunda
dünyanın en şöhretli dört markasını istifadenize arzeder:

UDDEHOLM
(İsviçre)

• şerit
testere
eler

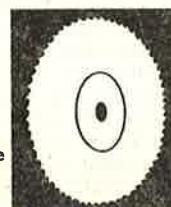

MARTİN MILLER
(Avusturya)
Çift ve Tek Kartal

- tek kartal
- çift kartal
- merkur
- marangoz el
testeresi ve
pala testere
eler
- katrak, kütük ve
daire testere
eler
- kepenk yolları

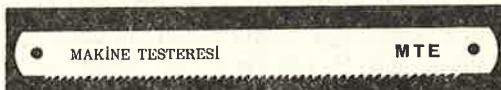

MERKÜR
(Avusturya)
• şerit
testere
eler

ayrıca

MTÈ MARANGOZ MAKİNA MATKAP UÇLARI

Sandvik ve
Special German HSS
kalitesinde
MAKİNA TESTERELERİ

Manullerimizin bütün ebat ve hatvelerdeki çeşitleri derhal ve kısa vadeli olarak teslim amadır
DİKKAT: Makina-Takım mamulleri Türk Standardları Enstitüsü normlarına göre imal
edilmekte ve T. M. M. O. B. Makina Mühendisleri Odasının kalite belgesini taşıdır

Acentesi:

Metal Ticaret T. A. Ş.

Tünel Caddesi, TransTürk Han 18, Karaköy, İstanbul, Tel.: 49 51 10 - Tel.: METURAŞ - İst.

Ankara Mağazası: Çankırı Caddesi 15/A, Tel.: 11 09 82

Ege Bölgesi Testere Ağızları Acentesi: EGE REÇİNE ve NEFT SANAYİ Koif. Şü. Fevziipaşa Bulvarı 65/1, Tel.: 38 563

Kuzey Anadolu Bölgesi Satış Mümessiliği: Gazlı Caddesi 53, Samsun, Tel.: 20 62

Güney Anadolu Bölgesi Satış Mümessiliği: Atatürk Bulvarı, Burduroğlu Apt., Kat 5, Adana, Tel.: 28 80

TSE Hazırlık Gruplarında

ELEKTRİK :

- ★ «Yarı Sert Çekilmiş Örgülü - Alüminyum Tel» standard tasarısının Teknik Komitesi çalışmaları na başlamıştır.
- ★ «Civa Buharlı Boşalmalı Lambalar» ve «Civa Buharlı Boşalmalı Lamba Balastları» standard tasarıları Hazırlık Grubu'ndan geçerek mütalâaya gönderilmek üzere son çalışmaları yapılmaktadır.
- ★ «Alüminyum Toplayıcı Çubuklar» tasarısı mütalâadan dönmüş olup, olgunlaştırma çalışmaları yapılmaktadır.
- ★ «Termoplâstik Yalıtkan Şerit» standard tasarısı Alt Komite'den geçmiş olup, Teknik Kurul'a sevkedilmek üzere hazırlıkları yapılmaktadır.

İNŞAAT :

- ★ «Ahşap Pencere Doğramaları», «Asfalt Maddeleri» ve «Katran Maddeleri» standard tasarılarının Teknik Komite'leri yeniden kurularak Yönetim Kurulu'na teklif edilmiştir.
- ★ «Elektrik Nakil Hatlarında Kullanılan Beton Direkler» ve «Çimento Deney Metodları» tasarıları mütalâaya gönderilmek üzere Hazırlık Grubu'nce kabul edilmiştir.
- ★ «Kreç-Kumtaşı» ve «Asbest ve Çimentodan Yapılmış Düz Levhalar» mütalâadan dönmüş olup, olgunlaştırma çalışmaları yapılmaktadır.
- ★ «Meşe Kerestesi» standard tasarısı Teknik Kurul gündemine alınmıştır.

KİMYA :

- ★ «Amonyum Sülfat» ve «Hidroklorik Asit» standard tasarıları mütalâaya gönderilmek üzere Hazırlık Grubu'nda incelenmektedir.
- ★ «Şeker (Sakkoroz)» standard tasarısı üzerinde olgunlaştırma çalışmaları yapılmaktadır.
- ★ «Nitrik Asit», «Teknik Amonyak» ve «Amonyum Nitrat» tasarıları Alt Komite'den geçmiş olup, Teknik Kurul'a sevkedilmek üzere hazırlanmaktadır.

MADEN :

- ★ «Ham Petrolün içindeki su ve dip tortusu tayini metodları», «Ham Petrol ve Petrol Ürünlerinden API Gravitesinin Tayini Metodları» ve «Sivilastırılmış Petrol Gazlarından (LPG) Numune Alma Metodları» konularının Teknik Komite'leri kurularak Yönetim Kurulu'na arzedilmiştir.
- ★ «Ham Petrol ve Petrol Ürünlerinden Numune Alma Metodları» standard tasarısı Alt Komite'ye sevk edilmiştir.

MAKİNA :

- ★ «Helâ Rezervuarları» standard tasarısının olgunlaştırma çalışmaları bitmiş olup, Alt Komite'ye sevk edilecektir.

- ★ «Ev Su Sayaçları» standard tasarısı Alt Komite'den geçmiş olup, Teknik Kurul'a sevkedilmek üzere hazırlanmaktadır.

METALURJİ :

- «Galvanivli Düz ve Oluklu Saçlar (Sıcak Doldurma Metodu ile Galvanizlenmiş)» standard tasarısı Alt Komite'de ikinci defa görüşülmesine rağmen incelemeler bitirilememiştir.

MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ :

- «Yapıda Isı Tesirlerinden Korunma» standard tasarısı mütalâadan dönmüş olup, olgunlaştırma çalışmaları yapılmaktadır.

TEKSTİL :

- ★ 24 Adet Tekstil Teçhizatı ile ilgili ISO Rekomendasyonları Türk standarı haline konulmak üzere programa alınmış ve bunlardan da 8'inin tercümesi bitirilmiş olup, Hazırlık Grubu'nda incelenmektedir.
- ★ «Boyalı ve Baskılı Tekstil Mamüllerinin Klorlu Suya Karşı Renk Hastığının Tayini» ve «Tekstil Maddelerinin Ticâri Rutubeti» standard tasarıları Alt Komiteden geçmişdir.

MÜTALÂALARI ALINMAK ÜZERE İLGİLİ KURULUŞLARA GÖNDERİLEN STANDARD TASARILARI :

İNŞAAT :

- Sülfat Çimentosu
- Rilem Cembureau standard Kum
- Basıncız Beton Pis Su ve Yağmur Suyu Boruları.

KİMYA :

- Lifli Yalıtma Malzemesi
- Asetik Asit
- Yemeklik Bitkisel Yağlar (Pamuk, Ayçiçeği, Mısırözü, Susam, Soya, Yerfistiği, Rapiska)
- Yemeklik Yağlar Muayene Metodları.

MADEN :

- Petrol Sanayiinde Kullanılan Barit
- Petrol » » Bentonit

TEKSTİL :

- Kasarlı Pamuklu Kumaşların Su Emme Kapasitesinin Tayini.

NOT — Bu tasarılar hakkında görüş ve fikirlerini bildirmek isteyenler en kısa zamanda Ankara, Necatibey Caddesi 112 deki TSE Merkezine başvurmalıdır.

TSE

SURTEL KABLO

SURTEL

SURTEL

SURTEL

**TSE garantisı altında
imâl edilen Yüksek kaliteli**

SURTEL

enerji kabloları

MÜHİMDİR, LÜTFEN DİKKATLİ BULUNUNUZ!

Kablolarımızın üzerinde bulunan SURTEL KABLO etiketi bazı satıcılar tarafından çıkarılarak şirketimizin İmalatı olmayan başka kablolarla kullanılmakta olduğu tespit edilmiştir. Kabloları alırken üzerlerinde bulunan Kabartma SURTEL markasına bîlhassa dikkat edilmesini ehemmiyîle rica ederiz.

SURTEL fabrikası, mamullerine karşı gösterilen büyük ilgiden kıvanç duyar ve teşekkür eder.

**SURTEL KABLO SANAYİİ
Anonim Şirketi**

Bankalar, Okçu Musa Cad. No. 80
Karaköy - İstanbul

MERKEZ Tel: 44 65 83 - 49 97 90
FABRIKA Tel: 47 15 43
TELGRAF : Surkablo İstanbul

BATI REKLAM

Surtel
KABLOLARI

YAPI VE YAPI MALZEMELERİNİN STANDARDİZASYONU, KALİTE KONTROLÜ

GİRİŞ :

Konuşmamızda yapı ve yapı malzemelerinin standardlaştırılmalarını ve bunlara uygulanan kalite kontrolunu inceleyeceğiz.

Fakat esas konumuza girmeden önce; toplumumuzun yapı ve yapı malzemesi sanayii yönlerinden dününe ve bu gününe bir göz atmamızın yararları olacağın inancındayız.

Tarihi boyunca yapı ve çeşitli sanat dallarında insanlığa birbirinden değerli şahseler kazandırmış olan ve böylelikle yüksek medenî kabiliyetini ve yaratıcılık gücünü ortaya koymuş bulunan milletimiz, Osmanlılığın gerileme çağlarında içten ve dıştan gelen düşmanlara karşı varlığımı koruma kayısına düşmüş ve gençlerimiz cephe'den cepheye koşmaktan, yurdumuzun imarına fırsat bulamaz olmuşlardır.

O kadar ki, ömürlerini savaş alanlarında tüketen bu memleketcilikçileri, başlarını sokacak sıcak bir yuva edinmeden bunun hasreti içinde gözlerini hayata yummışlardır.

Geçen her gün baskısını biraz daha artıran bu elverişsiz şartlar altında vatanımız da âdetâ harebeye dönmiş tür.

İşin asıl acı ve üzüntü veren yanı ise:

Bir tarafta uygarlığa kavuştamamın ve rahat yaşamanın ayrılmaz gerekliliklerinden olan bilim ve sanat dallarındaki yetki ve imkânlarımızın tümü, azınlıkların elinde toplanırken ve bu niyetlerden onlar bol bol yararlanırken, öte yanda bizim her gün biraz daha fakirlik ve sefaletin kucağına düşmüş olmamızdır.

Hatta bir ara bu konularla ilgimiz o kadar kesilmiş ki, arandığında taş yontabilecek, eli keser tutacak bir sanatkârimız bulunamaz olmuştur.

Kurtuluş savaşından sonra toplumumuza ölüme götürüren bu kötü tutum ve davranışım farkına varılmış ve hemen telâfisi yoluna girilmiştir. Bu gün, vatanımızın en ücra köşelerinde bile hummalı bir inşa faaliyeti vardır ve yer yer kurulan yerli sanayi müeselerinin bacaları artmaya başlamıştır.

Milletimiz, geri kalmışlığının verdiği utançtan artık sıyrılmak, uygar milletler safındaki yerini tutmak azmi içinde çaba harcamaktadır. Böyle olmakla birlikte yüz yılın bıraktığı boşluk halen de özelediğimiz ölçüde doldurulmuş değildir ve daha uzun yıllar bu yolda artan bir hızla yürümek zorunda olduğumuz bir gerçektir.

İşte bu nedenledir ki, Enstitümüz yapı endüstrisi merkezinin doğusundan bu yana çalışmalarını yakından ve tak

dirle izlemekte, ideallerini gerçekleştirme bahsinde onu imkânları ile desteklemeyi bir görev saymaktadır.

Şu birkaç sözle tablosunu çizmeye çalıştığımız yapı ve yapı malzemelerine ilişkin teşebbüs ve faaliyetlere vermemiz gereken öneme, böylece işaret ettikten sonra aynı alanda son yıllarda gördüğümüz ulyanıklık ve ilerlemlerden duyduğumuz memnuniğü da belirterek konumuza geçiyoruz :

Yapı ve yapı malzemelerinin sosyal yaşamımıza ve millî ekonomimize etkileri yüksek heyetinize yeteri kadar bilindiğinden ötürü bu vadide söz söylemeyi fazla görüyoruz. Yalnız millî kalkınma planındaki yapı ve yapı malzemelerine ait hükümleri ele almak ve bunları açıklamakla yetineceğiz. Sonra da bunların uygulanma saflarları hakkında bilgi vereceğiz.

I inci ve II inci Beş Yıllık Kalkınma Plânlarında konut ve yapı malzemelerine geniş yer ayrılmış ve bu tutum israrla sürdürülmüştür. Biz bunların tümüne değil, sadece 1970 yılı İcra Programında olanları belirtmekle yetineceğiz.

10 Aralık 1969 tarih ve 13373 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6/12754 sayılı kararname ile yürürlüğe konulan bu programın imalât sanayii bölümündeki 4) Tedbirler birenin 5) inci paragrafında :

«İmalât sanayiinde etüt ve proje, müşavirlik, dizayn, konstrüksiyon, kalite ve teknik kontrol, sanayi arastırması ve benzerleri hizmet bürolarının kuruluşu ve işletmelerden bu bürolara iş akımı desteklenecektir.»

8)inci prafrafında ise :

«Kamu satın alma ve ihalelerinde Türk Standardı yayımlanmış malların - Standardlara uygunluk belgesi aranacaktır»

denilmekle yapı ve yapı malzemeleri imalâtında bilim ve teknigin ve bunların yan sıra standartizasyonun taşıdığı önem isabetli bir görüşle teyid edilmiş ve bu alanda çalışan kuruluşlarla Türk Standardları Enstitüsünün sıkı bir işbirliği halinde bulunmalarında ve birbirlerine yardımcı olmalarındaki zorunluk açıkça ifade olunmuştur.

İcra programının bu deyipleri izleyen paragraflarında da :

Türk Standardlarının hazırlanmasındaki öncelik sırası belirlenmiş, bu ilkelere göre ele alınacak konulara ait Türk standardlarının düzenlenmesine, kamu kuruluşlarında görevli uzman elemanların daha geniş ölçüde katılımları ve Enstitü Laboratuvar kadrolarının takviyesi istenilmiştir.

Yine aynı bölümün 10) uncu bendinde, riayeti mecburi standardların

daha etken şekilde uygulanmaları üzerinde durulmuş ve a) prafrafında :

«Mevcut standartların kontrolünde, Devlet Plânlama Teşkilâti Koordinatörüğünde ilgili Bakanlık ve Kuruluşalar da katılması ile bir çalışma yapılacak; bu çalışma program yılının ilk altı aylık dönemi içinde sonuçlandırılacaktır.»

b) prafrafında :

«Mevcut laboratuvarlardan daha geniş ölçüde faydalanan imkânları rastrulacaktır.»

II) inci bende :

«Meslek Odalarında yürütülmekte olan - Kalite belgesi - çalışmalarını desteklenecektir.»

beyanları ile yapı ve yapı malzemeleri bahsinde Enstitümüze düşen görevler bunların yerine getirilmelerinde izlenecek metod ve ilgili kuruluşların yapacakları çalışmalarla koordinasyonun nasıl sağlanacağı, açılığa kavuşturulmuş olmaktadır.

Enstitümüzün iş programını hazırlama ilkelerine ve izlediği çalışma metodlarına, standartizasyonla yakından ve uzaktan ilgili kuruluşlara karşı tutumuna, harfi harfine uygun düşen bu hükümlerin, kanunî bir müeyyide haline gelmiş bulunması Enstitümüze memnuniyeti uyandırmış ve çalışma sevmemizi bir kat daha artırmıştır.

Bunu ispatlayabilmek için :

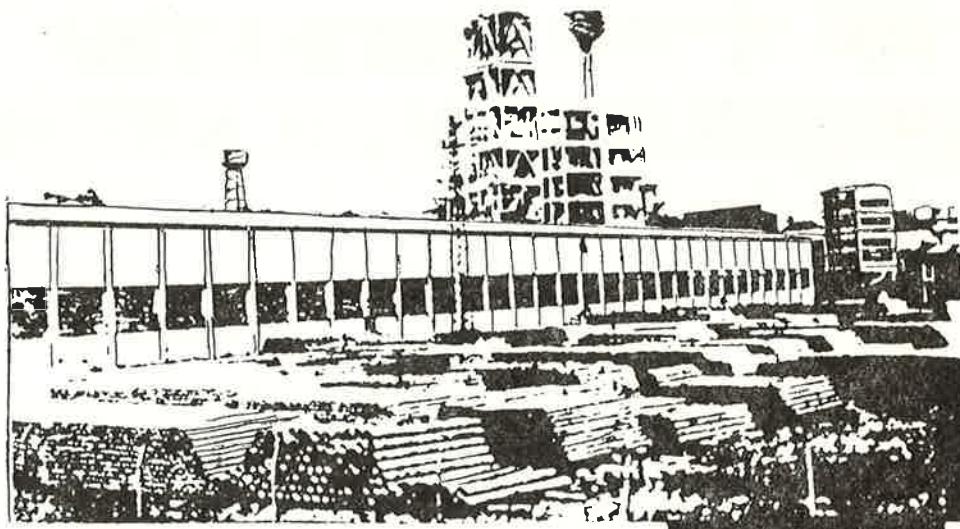
1 — Enstitümüzün iş programını, Genel Kurulunda üye resmi ve özel sektörden gelen isteklere dayanarak ve mühendis odalarının da görüşlerini alarak hazırladığını,

2 — Mal ve can güvenliğini ilgilediren, ihracatımıza artıran, geniş halk tabakalarına hitabeden konulara öncelik tamiddini,

3 — Standard hazırlama çalışmalarda, yetkili uzmanları görevlendirmeye ve ilgili resmi, özel kuruluşların görüşlerini almaya değer verdigini,

4) Mecburî yürürlüğe konulan standartların ilgili bakanlık kadroları tarafından uygulanmaları sırasında karşılaşılan güçlükleri gidermek ve boşlukları doldurmak hususunda Enstitümün (1) gerekene hassasiyeti göstere-

(1) Bu vesilesiyle bir noktayı belirtmek isteriz : TSE'nin görevi standart hazırlamaktır ve hazırladığı standartlar ihtiyarıdır. Bunlardan hangilerinin mecburi olacağını hükümet bir kararnameyle tesbit eder bu kararnamelelerde uygulamayı kontrol edecek Bakanlık da belirtir. Enstitün TSE markası dışında uygulamaya ilgili bir yetkisi ve görevi yoktur.

GARANTİSİNÉ SAHİP

TS 102 ye göre imal edilen
YÜKSEK TAZYİK BORULARI

- KORROSIONA DAYANIKLI
- ISI İNTİKALİ AZ
- ELÂSTİKİYETİ FAZLA
- BAĞLANTISI KOLAY
- YAPISI SAĞLAM
- KALİTESİ ÜSTÜN
- MÜSTERİYE AZAMI KOLAYLIK
VE TEKNİK HİZMET

ANKARA ÇIMENTO SANAYİ T.A.S.
ÇIMENTO VE ASBEST BORU FABRİKALARI

ANKARA
ab

TEL: 13 10 30
13 2667
13 61 32

bu standartları revizyondan geçirdiği- ni ve böylelikle sakıncaları ortadan kaldırlığı,

5) Türk Standardları Enstitüsü'nün, kurulduğu günden beri Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğiyle en yakın teması kurmayı amaç edindiğini ve 1969 yılında bu işbirliğini istenen düzeye erştirdiğini, şimdi zaman zaman Enstitü Hazırlık Grupları Başkanları ve Yönetim Kurulu ile bu örgütlerin yetkilileri bir araya gelerek günlük olayları ve çalışmalarını gözden geçirdiklerini.

Odaların Kalite Belgesi çalışmalarına Enstitünün Laboratuvarları ile yardım da bulunmasına, Enstitü iş programlarının düzenlenmesinde Oda görüşlerinin yer almasına ve Türkiye'de standardizasyonu kökleşmesine hep birlikte çalışıldığını.

Geçen yıldan beri her odadan bir temsilcisinin Hazırlık Gruplarına üye sıfatı ile alınarak TSE iş çalışmalarına katıldığı ve böylelikle işbirliğinin birlikte iş yürütme haline getirildiğini bura da sırası gelmişken TSE adına birlik ve odalarımızdan gördüğümüz bu yakın ilgiye mütsekkir olduğumuzu,

6) Türk Standardlarına göre mal üreten kuruluşlara :

Müseseleri, mamülleri ve kalite kontrol teşkilatı ile imkânları, iş tutumları elemanlarımız tarafından yerle birinde görüldükten ve mamüllerinden alınan nümunelerin laboratuvarlarımıza da yapılan deneyleri sonucunda standardlarına uygunlukları anlaşıldıktan sonra, markamızı mamüllerine koyma izni verildiğini ve bu hakkı kazananların girdikleri kamu ihalelerinde büyük kolaylık sağladıklarını,

7) Mamüllerinde TSE markasını kullanan kuruluşların sayıları arttıkça tüketici halkın da zamanla bu işaretin anlamını kavrayarak ihtiyaçlarını alırken standard olmalarını arar ve bunları tıstınlık tanır bir alışkanlık kazanacağı ve bu tutumda bilimsel, teknik esaslarla göre çalışan firmaların ya rarlandıkları ölçüde; kaptıktı ve günlük çıkar peşinde olanların er geç bu doğru yola gelmek zorunda kalacakları

nı

Yüksek hey'etinize duyurmadımızın kâfi geleceğini sanıyoruz.

Başkaca Türk Standardlarının yapılmazı kadar bunları uygulamanın da önemine ve gerekliliğine inanmış bulunan Enstitümüz; halkımızın, standardın anlamını ve yararlarını kavrayıp be nimsemesi ve Türk Standardlarını uygulamakla görevlendirilen kamu elemanlarının, bunları iyi bilerek ona göre uygulanmalarına dikkatli olmaları, imâhâcî ve satıcıları boş yere üzmemeleri yönünden de elinden geleni yapmaktadır.

Bu cümleden olarak :

Muhafiz kuruluşların çeşitli imalat ve üretim konularında düzenledikleri seminerlerin tümüne Enstitümüz katılımka ve elemanlarının verdiği tebliğlerle standardizasyona ilişkin tarafları aydınlatmakta, yayın organı STANDARD DERGİSİ ile, giriştiği standardlaştırma faaliyet ve hareketlerini ve dış alemdede yine bu alanda geçen olayları günü güne okurlarına ulaştırmaktadır.

Aynı şekilde resmi ve özel kuruluşlarla bazı kişilerin sorularını, bilgi isteklerini en kısa zamanda cevaplandırarak, Enstitümüzün şaşmaz ilkelerin dendir.

Bunların yanı sıra, Sanayi Bakanlığı gibi bir kısım resmi sektörün TSE ile beraber düzenledikleri kurslarda elemanlarımızın, kursiyerlere Türk Standardları ve bunların nasıl uygulanacaklarını öğretmekte oldukları kıvanç duyarak arzederiz.

Bu güne kadar Ankara, İzmir, Kütya, Kayseri ve Konya gibi büyük merkezlerde düzenlediği kurslarda Türk Standardlarının uygulanmalarını sağlayacak ve kontrol edecek elemanlarını eğitmeye değer veren Sanayi Bakanlığı'nın bu davranışını takdirle karşılık standardizasyonla yakından ilgili başka Bakanlıkların da söz konusu faaliyete katılmalarını yürekten dileriz.

Konuların ele alınmasından başla yarış, standard bir hale konulmalarına ve uygulanma safhalarının son sınırlarına kadar uzanan işte böylesine bir gayret gösterilmesi sayesinde Enstitümüzün yayılmışlığı Türk standardlarının sayısı bugün 800'e yaklaşmıştır.

Bunun içindir ki, Millî Kalkınma Plânının 1970 yılı icra programı incelendiğinde, yeni standartlar yapılması isteyen hükümlerin yerini; yayınlanmış ve kısmen mecbûrî yürürlüğe konulmuş bulunan Türk Standardlarının gereği gibi uygulanmalarına ve mecbûrî kılınmalarına ait tedbirlerle imalatın kalitelerini iyileştirecek uyaları almıştır. Şimdi bunlara da birkaç örnek verelim :

Adı geçen programın; pişmiş kilden ve cimentodan gereçler sanayii bölümünün 1'inci durum bende :

... Sektorde genel olarak standart üretim yapılmaktadır. Ancak harman tuğları için norm uygulaması yapılmamaktadır».

Seramik sanayii bölümünün 1'inci durum bende :

... Sektorde kalite kontrolu ve ayrıca geliştirme yönünden çalışmalar yapılmaktadır. Avrupa seramik üreticileri birliğine üye olmak suretiyle bu alanda yapılan çalışma, araştırma ve geliştirmelerden yararlanma yoluna gitilmektedir».

Madensel imalât sanayii bölümünün 1'inci durum bende ise :

... Sektorde kalite kontrolu kısmen yapılmakta, daha çok talebe göre ayarlanmaktadır. Standardların tesbiti ve öncelik sırası Türk Standardları Enstitüsü tarafından yapılmakla birlikte bu konudaki çalışmalar henüz ihtiyacı karşılamaktan uzaktır. Standard özeliklere uygun üretim yapan kuruluşlar, kalite dolayısıyla daha pahalı mal arzettiklerinden, standard dışı üretim yapan firmaların yıkıcı rekabetinden zarar görmektedir».

Ve yine programın, 1970 yılında beklenen geaişmeler başlıklı 2'inci bende :

... Teşvik edici tedbirlerin olumlu etkileri yanında ihracat mallarının genel pahalılığı standart ve kalite durumları, pazarlama ve tanıma yetersizliği gibi olumsuz faktörler tesirlerini sürdürmektedir».

denilmekte ve bu deyimler ticaret ve sinyayı tümü için tekrarlanmaktadır,

Ve nihayet programın ticaret hizmetleri sorunlarını kapsayan tedbirlerin bendinin 7'nci paragrafında :

«Mecbûrî olarak yürürlüğe konulan standartların ve kalitenin kontrolü amacıyla bir - koordinasyon komitesi kuruluş çalışması yapılacaktır. Bu çalışma ilgili kuruluşların yardım ile TSE tarafından yapılacaktır».

hükümlü konulmak suretiyle Türk Standardları Enstitüsü'ne; standardizasyon ve kalite sorunlarına yurt içinde bir çözüm yolu bulunmasında ve bu yolda ki faaliyetlerin koordine edilmesinde yeni ve ağır bir görev daha yükletilmiştir.

Enstitümüzün esasen bu alanda bir kaç yıl öncesi giriştiği bazı hazırlık çalışmaları ve teşebbüsleri bulunduğu için bunların bir devam olarak ilerde harcanacak genel ve ortak çabaların olumlu sonuçlar alınmasını bekleyebiliriz. Özellikle ortada bu umudu beslemekte haklı olduğumuzu gösteren gerçek belirtiler de vardır. Şöyle ki :

a) Birkaç yıl öncelerine kadar halkımız, doğru dürüst standart adını söyleyemekten bugün bu sözün anlamını ve standardlaşmanın yararlarını az çok bilmeyen okur yazar vatandaşımız kalmamış gibidir. İmalâtçı ve üreticilerimiz başta gelmek üzere, tüketicilerin aydın olanları ihtiyaçlarını alırlarken bu imkândan yararlanma yolunu aramaya başlamışlardır.

b) Yerli sanayi ve tarımsal ürünlerimizin, mamüllerimin bilimsel ve teknik esaslarla, pazar isteklerine göre hazırlanmalarına geçilmiş ve bu alanda hayli mesafe almıştır. Simdiden yabancı eşitlerle bir seviyeye gelmiş yerli mallarımızın sayıları az değildir. Ve zamanla bu düzen yayılmaktadır. Bunlar, şüphesiz sevindirici olaylardır.

c) Türk Standardları Enstitüsü Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatına üye 56 memleket arasında büyük itibar kazanmış ve Yönetim Kurulumuz Başkanı Faruk A. Sünter aynı zamanda bu Milletlerarası Kuruluşun Başkanlığına seçilmiş olduğu gibi Enstitümüz de ikinci kez kuruluşun Konsey üyesi olmuştur.

Bu nedenle, 1000 delegenin katılacağı 1970 yılı ISO Kongresinin önemizdeki Eylül ayı içerisinde Ankara'da yapılması kesinleşmiştir. Hazırlıkları başlamış ve ilerlemektedir. Ele geçirilen bu fırsatın yararlanarak milletlerarası ortak standartları yapmakta olan ve millî ekonomimiz için onde bir önem taşıyan ihracat maddelerinin standartlarını hazırlamakta bulunan teknik komitelerin de Ankara'ya gelmeleri sağlanmıştır. Böylelikle bu Komitelerin çalışmaları her bransta kuvvetli bir ekibimiz katılabilecek, millî çıkarlarıımızı savunacaktır.

d) Özel bir ihtiyam ve ciddî bir araştırma verisi olan Enstitümüz laboratuvarı; milletlerarası nitelikte bir laboratuvar olarak tescil edilmiştir. Vereceği raporlar, dünya içinde geçerli olacaktır. Bunun anlamını ve sağlayacağı yararları takdir buyurursunuz.

Fakat burada sırası gelmişen arzedelim ki, laboratuvarımızı gerçek an-

lamı ile hizmete açabilecek parayı, bütün didinmelerimize rağmen henüz bulabilmış değiliz. Çalıştığımız çekirdek bir kadro ile sadece Enstitümüze gelen isteklere cevap verebiliyoruz. Danışma kurulunun geçen yıl çalışmalarında da söylendiği gibi, Türk Standardlarının hazırlanma ve geliştirilmelerine ilişkin araştırmaları yapamadığımız bir gerçektir. Halen de aynı ihtiyacı karşılayabileceğine inanıyoruz. Bu problemin, bir memleket sorunu sayilarak ortaklaşa bir gayretle ancak çözümlenebileceğine inanıyoruz.

Nitekim, şimdiden büyük sanayi kuruluşları Enstitümüze baş vermiş, Türk Standardlarına göre yapıtları mamüllere TSE markasını koymak izni istemişlerdir. Bunlardan 9 tanesinin; müesseseleri, mamülleri ve kalite kontrol teşkilatı sıkı bir incelemeden geçirilmiş, bunların makine ve teçhizatları yeterli bulunmuş, mallarının standardlarına uygun bulunduğu ve bunların seri halinde yapılrken sürekli bir kalite kontroluna tâbi tutuldukları tesbit edilerek istekleri yerine getirilmiştir.

Bunu izleyen tarihlerde yapılan sözleşmelerle Enstitünün yakın mürakabesi altına giren bu müesseselerin mal teslimlerinde bir kısım ihale mercilerinin sadece TSE markasını görmekle yetinmesi ve başkaca muayene yapmaması, bu gibi müracaatların daha da artmasına yol açmış bulunmaktadır.

İşte bütün bunlar gösteriyor ki, yerli mamül ve ürünlerimizi standardlaştırma hizmeti iyi bir düzene girmiş ve her gün yoğunlaşmaktadır. Bu çabaların meyvelerini devşireceğimiz zaman uzaka değildir. Bu yolda aldığımız mesafe hakkında yakın bir fikir vermek için yapı ve yapı malzemelerinden bu güne kadar standardlaştırılmış ve halen türlerinde çalışmakta olduğumuz listelerini vermemiz yerinde olacaktır (2).

İmar ve İskân Bakanlığının yapı ve yapı malzemeleri konularına verdiği önemi de belirtebilmek amacıyla gerek Türk Standardları halini almış ve gerek henüz hazırlanmakta olan Türk Standardlarından adı geçen Bakanlığın Enstitümüze sipariş ettikleri ve Enstitünün kendi iniciyatifi ile ele aldığı listede ayrı ayrı gösterilmiştir.

Konuşmamızı bitirmeden, geçen yılki toplantıda ortaya atılan «Kaliteye baz ne olacaktır?» sorusuna da değinmek ve bu konudaki görüşlerimizi açıklamak istiyoruz :

Yüksek Hey'etinize de bilindiği gibi, kalite; malların her türünde belirli bir seviyenin üstünde bulunusu anlatan bir terimdir. Kendine özel bir niteliği yoktur. Binaenaleyh kaliteye önce bir baz bulmak ve sonra buna göre yapılaçak bir kıyaslama ile malın kalitesini tâyin etmek gereklidir.

İşte vücuduna ihtiyaç duyulan bu temel, standardın ta kendisidir. Çünkü herhangi bir malın kendisinden beklenen hizmeti görebilmesini sağlayacak fiziksel ve kimyasal özelliklerin minimum hadler standardlarla ortaya konulmuştur. Hammadde, yapılış, boyut ve şekil gibi mal karakterlerini meydana getiren baş faktörler de bunlardır. Onun için standard ortada olmadıkça bir kaliteden söz edilemez.

Nitekim, kalite terimi ve bunun anlamı üzerinde yıllarca duran milletlerarası kuruluşlar da sonunda bu kanya varmışlardır. Ve yine aynı nedenle, bugün standardın; mallara fonksiyonel niteliklerini kazandırdığı ve o malların eşitlerine üstünlüklerini ortaya çıkarak kıyaslamaların bazını da verdiği için, milletlerarası sanayi ve ticaret alanlarında ön plâna geçmiş olduğunu görmekteyiz.

Demek oluyor ki, bir malın niteliğini; standarda uygunluğu baz olarak gösterecek ve ilgili müesseselerin bu na yapacakları katkılardan, malın etiketine ve leybil'da ifadelendirilerek özel kalitesi bunlarla anlaşılacaktır.

Yapı ve yapı malzemeleri bahisindeki bu açıklamalarımı söylece özetebiliriz :

1 — Sosyal yaşamımızda ve millî ekonomi içinde onde bir yer tutan yapı ve yapı malzemelerine ilişkin üretimin geliştirilmesi ve arttırılması, millî kalkınma planında gereği gibi ele alınmış ve ihtiyaç görülen hükümler konulmuştur.

2 — Millî Kalkınma Plânının yürütülüğe girmesi ile yurdun her tarafında yoğun bir inşa faaliyeti başlamış ve belirli merkezlerde yapı malzemesi üreten modern sanayi kuruluşları yükselmıştır. İmâl edilen yapı malzemelerinin, inşa edilen binaların her gün biraz daha gelişiklerini ve kaliteli bir hal alındıklarını memnulukla görmekteyiz.

3 — Yapı ve yapı malzemelerinin bu olgunluğa erişmesinde, bunlara fonksiyonel niteliklerini kazandıran standartizasyonun temel katkısı olduğunu tereddüsüz söyleyebiliriz. Milletlerarası ticaret aleminde standartızasının önem kazanması nedeni de ilhamını bu gerçekten almaktadır.

4 — Bu gün için kaydettiğimiz ferahlık verici ilerlemelerin yanı sıra bu

modern ve mütekâmil kuruluşlara zarar veren kaptıktır bir üretimin de bulunduğu üzürek itraf etmemiz gerekdir.

Ancak kaliteli hizmet ve üretime toplumumuzda önem ve değer verildikçe bunlar tabiatıyla kendiliklerinden tasfiye uğrayacaklardır.

Yalnız bu sonuca varabilmek için :

— Kamu kuruluşlarının yapacakları satınalmalarda standarda uygunluğu her halde aramaları,

— Türk Standardları markasını kullanan kuruluşların mamülleri ile standart anlâmının ve yararlarının yurttâşlara yayılması ve benimsenmesi,

— Türk Mühendis ve Mimar Odalarıca yapılmakta olan kalite kontrol hizmetlerinin yeteri kadar genişlemesi ve TSE çalışmalarına paralel hale koynulması,

— İteri memleketlerde olduğu gibi aynı işleri görecək Müşavir Mühendislik müesseselerinin meydana gelmesi,

— Teknik Üniversitenin kalite kontrol rollerine ilişkin laboratuvar çalışmalarını ve deneylerini yapma imkânlarını artması,

— Yurdun sınai ve ticâri merkezlerinde bölge kalite kontrol laboratuvarlarının kurulması gerekdir.

Kısaltası :

Yurdumuzda bilim ve teknîge dayanan üretimi; ilgili resmî ve özel sektör aralarında sıkı bir işbirliği ve koordinasyon kurmaları, tüm halinde çalışmaları gerçekleştirebilecektir. Bu mutlu olayı görme dilekleriyle konuşmamızı bitiriyoruz.

(2) Bu listeler, 22 Ocak 1970 günü İstanbul'da Yapı Enstitüsü Merkezinde yapılan Temsilciler Kurulu toplantısında dağıtılmıştır.

1970 TÜRK STANDARDLARI KATALOĞU'NA REKLÂM VERİNİZ!

1970 Türk Standardları Kataloğu hazırlanmaktadır. Her yıl 30 Nisan tarihi itibariyle yarınlanmakta olan Katalog, bu defa 900 kadar Türk Standardını tanıtabaktır. Standardizasyonla ilgili çevrelere, bu arada bütün resmî dairelere, özel sektör kuruluşu ve mensuplarına, üniversitelere ve bilim kurumlarına ücretsiz olarak binlerle dağıtılan Katalog, ilgililerin bütün bir yıl müracaat ettikleri önemli bir kaynaktır.

REKLÂM ÜCRETLERİ

Tam sayfa : 600 TL.

Yarım sayfa : 350 TL.

MÜRACAAT : (20 NİSAN 1970'E KADAR)

TÜRK STANDARDLARI ENSTITÜSÜ YAYIN VE TANITMA

MÜDÜRLÜĞÜ NECATİBEY CADDESİ, 112 — ANKARA

TEL : 17 19 31 — 17 91 24/29

**TSE Laboratuvar Müdürü
Argun Dağcioğlu
Fen Doktoru
Ünvanını Aldı**

Türk Standardları Enstitüsü Kimya ve Malzeme Laboratuvarları Müdürü Argun Dağcioğlu, «Buhar Destilasyonu ve Fabrikasyonu Usulü ile Uretilen Türk Gülyağının Gaz Kromatografik ve Infrared Spektrofotometrik Metodlarla Kimyasal Yapısının İncelenmesi» konulu Doktora Tezi'nin A. Ü. Fen Fakültesi tarafından kabulü ve gerekli sınavların da başarıyla sonuçlanması üzerine «Fen Doktoru» unvanını almıştır.

Türk Gülyağı Standardına esas teşkil etmek üzere, Argun Dağcioğlu bu çalışmaları gerek TSE Laboratuvarlarında, gerekse gülyağı üretimi bölgelerimizdeki fabrikalarda, 1967 yılından beri aralıksız sürdürmekte idi.

Dağcioğlu'nun bu yoğun çabaları sonunda, Türk Gülyağı Standardının ana hatları da ortaya çıkmış bulunmaktadır. Böylelikle bu önemli ihrac ürünümüz dış piyasadaki gerçek değerine kavuşmuş olacaktır.

STANDARD, Dr. Dağcioğlu'nu bu çalışmalarından dolayı kutlar başarısının devamlı olmasını diler.

Dr. Argun Dağcioğlu Kimdir?

1919'da İstanbul'da doğan Argun Dağcioğlu, orta ve lise öğrenimini İstanbul Lisesi'nde tamamladıktan sonra I. Ü. Fen Fakültesi'nde yüksek öğrenim yapmış ve 1945 yılında Kimya Yüksek Mühendisi olarak Fakülteyi bitirmiştir.

I. T. Ü. Elektrik Fakültesi'nde kimya asistanı olarak meslek hayatına başlamış, 1946-47 yıllarında vaptı askerlik hizmeti sırasında da Hava Kuvvetleri Malzeme Laboratuvarında görev almıştır.

1947'de Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü'ne intisap eden Dağcioğlu, buradaki 15 yıllık çalışma hayatından sonra Teknik Genel Müdür Yardımcısı iken istifa etti ve Türk Standardları Enstitüsünde görev almıştır.

Argun Dağcioğlu, 1954 yılında 6 ay süre ile A. B. D.'nde Petrol Rafinasyonu ve makina yağılarının imali konularında eğitim görmüş; 1962-63 yıllarında da TSE tarafından gönderildiği Amerikan Milli Standardlar Bürosu (NBS) ve diğer kuruluşlarda, standartizasyon laboratuvarları muayene metodu ve işletme usulleri konularında staj yapmıştır. 1968 yılında da Federal Almanya'da malzeme muayenerleri ve standartizasyon işlemleri üzerine düzenlenen bir kursa katılmıştır.

Dr. Dağcioğlu, TSE Laboratuvarlarının kurulusunda ve laboratuvar personelinin yetiştirilmesinde büyük çabalar harcamıştır. İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerini bilmektedir.

Orman Mühendisleri III. Teknik Kongresi Toplandı

İMAR VE İSKAN BAKANLIĞI KONFERANS SALONUNDAN TOPLANAN KONGREYE TÜRK STANDRLARI ENSTİTÜSÜ DE KATILDI

Orman Mühendisleri Odası'nın düzenlediği «Türkiye Orman Mühendisliği III. Teknik Kongresi» 5 Ocak 1970 günü İmar ve İskan Bakanlığı konferans salonunda toplanmıştır.

Kongreyi; Orman Mühendisleri Odası Başkanı Nihat Üçüncü, Ormanları ve Orman Ürünlerinin önemini ve Kongrenin düzenlenmesini ilham eden nedenleri anlatan konuşması ile açıldıktan sonra Kongre Başkanlığının Prof. Dr. Selâhattin İnan ve Başkan Vekilliğine Kemal Ungan ile Ali Rıza Kaplan seçilmişlerdir. Dört tane sekreterin de seçimi ile Başkanlık divanı tamamlanmış, gündemdeki maddelere geçilmiştir.

Kürsiye davet edilen Orman Bakanı Sayın Hüseyin Özalp Hükümetin izleyeceği orman politikası üzerinde bilgi vermiş, ormanlarımızdan elde edilecek ürünlerin en iyi şekilde değerlendirilmeleri gereğine degnişmiş ve Kongrenin bılıhassa bu ihtiyaca işık tutacak kararlar alması ve bunların yurdumuzu, milletimize hayırlı olması dilekleriyle sözlerini bitirmiştir.

Kongrenin Tertip Komitesi Başkanı Prof. Dr. Savni Huş'da konuşmaında ele alınacak konular ve uygulanacak çalışma şekli hakkında açıklamalarda bulunmuş bu Kongreye emeği geçenlere Komite adına teşekkürlerini ifade etmiştir.

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kemal Erkin ise konuşmasında Orman Bakanlığının kurulması yolundaki emeklerin gerçekleştirmesinden duyulan memnuniği belirtmiş, bu imkâni veren büyüklerimize teşekkürde bulunmuş, Fakültenin ormancılık ve orman ürünlerinin değerlendirilmesi bahislerinde payına düşen hizmetleri bu güne kadar olduğu gibi yapmaya devam edeceğini söylemiştir.

Bunu müteakip; Kongre Başkanı ormancılığımıza olumlu emekleri geçmiş bulunan meslektaşlarından Halil Seyfettin Tuncer'e Orman Mühendisleri Odası'nın sunacağı armağan hakkında konuşmak üzere Oda başkanını kürsüye davet etmiştir.

Bunun üzerine Oda Başkanı; bilhassa 3116 sayılı Orman Kanununun çıkarılmasında iyi hizmetleri görülen Halil Seyfettin Tuncer'in kısa bir biyografiğini vermiş ve kendisini delegelere tanıtmıştır.

Bu meraşım tamamlanınca Kongre Başkanı armağanı vermesini Sayın Orman Bakanından rica etmiş bu istek

yerine getirildikten sonra Halil Seyfettin Tuncer heyecanlı bir sesle Orman Mühendisleri Odası'na ve hazır bulunan meslektaşlara teşekkür etmiş, bu teveccüh hizmetlerinin çok değerli bir mükafatı olduğunu söylemiş ve bütün meslektaşlar hakkında iyİ temennilerini bildirmiştir.

Başkan bu kez delegelere kongre konusunun görüşülmesi için izlenecek metodu, Başkan vekili Kemal Ungan'ın aşıklıktığını söylemiştir.

Kemal Ungan: delegelere kurulan beş komisyondan her birinin inceleyeceği konuları, bunların çalışacakları yerlerle saatlarını açıklamış ve delegelerin bunlardan istediklerine serbestçe katılabileceklerini ilâve etmiş, bu maksatla dağıtılan formları doldurup başkanlık divanına vermelerini istemiş ve böylece kongrenin ilk gün çalışmaları tamamlanarak celse kapanmış, komisyonlar mesaiye başlamışlardır.

Komisyon raportörleri: dört gün sürecek olan toplantılarında varılan kararları ve yapılan tavsiyeleri kongrenin sonuncu günü yapılacak birleşime getireceklerdir.

Genel Heyette bunlar, delegelerin görüşleri de alınmak suretiyle kesinleştirilecek ve kongre dilekleri olarak Orman Mühendisleri Odası'nın aracılığı ile Orman Bakanlığına sunulacaktır.

Memleketimizde yeni kurulan aşap sanayinin, mamullerini sergilediği ve temsilci bulundurduğu kongreye Türk Standardları Enstitüsü de katılmış ve Baş Müşavir İbrahim Kutlutan'ın kongre konusu ile standardizasyon arasındaki ilişkileri belirten bir yazısı, delegelere dağıtılan Orman Mühendisliği dergisinde yayınlanmıştır.

Diger taraftan Ticaret Bakanlığı, halk arasındaki ötedenberi şikayet konusu olan ve haksızlıklara, hilelere yol açan olaylara bir son verilmek üzere, Enstitünün hazırlamış bulunduğu çeşitli kereste ve orman ürünlerine ait Türk Standardlarını yakın bir tarihte mecbûr yürürlüğe koymak kararında olduğunu Enstitüye bildirmiştir.

Enstitü Teknik Kurulu'da aynı kânda olduğunu aldığı kararla ortaya koymuş bulunduğu göre, kereste ve orman ürünlerini ticaretinde yurdumuz da yeni bir çığır açılacak ve bundan tüketici halkın kadar, gerçek değerlerini bulacak olan kereste ve orman ürünlerinin sağlayacakları gelirden millî ekonomimiz de yararlanacaktır. TSE'nin yurt ormancılığına bu katkısı, küçümsenmeyecek bir hizmettir.

ÇİZELGE — 4

Kusurlar	Kalite Sınıfları	
	I. Sınıf	II. Sınıf
1 — Budaklar		
a) Sağlam budaklar		
— İyi yüzde	2 mm. çapa kadar olanlar kusur sayılmaz. 5 mm. çapa kadar kısa boyda 2 tane, normal boyda 4 tane bulunabilir.	5 mm. çapa kadar olanlar kusur sayılmaz. 15 mm. çapa kadar; kısa boyda 2 tane, normal boyda 4 tane bulunabilir.
— Ters yüzde	10 mm. çapa kadar budaklar bulunabilir.	20 mm. çapa kadar budaklar bulunabilir.
b) Özürlü budaklar	Bulunamaz.	Bulunamaz.
— İyi yüzde	10 mm. çapa kadar 3 tane bulunabilir.	20 mm. çapa kadar 3 tane bulunabilir.
— Ters yüzde	Bulunamaz.	Bulunamaz.
c) Sağlam budaklarla birlikte özürlü budaklar		
2 — Çürüük, kovuk	Bulunamaz.	Bulunamaz.
3 — Renklenme ve ardak		
— İyi yüzde	Bulunamaz.	Hafif renklenme olabilir.
— Ters yüzde	Hafif renklenme ve çizgiler halinde ardak bulunabilir.	Bulunabilir.
4 — Kızıl yürek	İyi yüzde bulunamaz, ters yüzde sıhhatlı olmak şartı ile bulunabilir.	Bulunabilir.
5 — Diriodun	İyi yüzde bulunamaz, ters yüzde kalınlıkta 5 mm. yi geçmemek üzere bulunabilir.	Bulunabilir.
6 — Öz uzantısı	Bulunamaz.	İyi yüzde bulunamaz, ters yüzde bulunabilir.
7 — Çatlaklar	Sığ kuruma çatlakları ve 10 mm. uzunluğu geçmeyen ve diğer yüze geçmeyen baş çatlakları bulunabilir, diğer çatlaklar bulunamaz.	Sığ kuruma çatlakları ve 15 mm. uzunluğu geçmeyen baş çatlakları bulunabilir.
8 — Delikler	Bulunamaz.	İyi yüzde bulunamaz, ters yüzde 3 mm. çapa kadar her 10 cm. de bir tane bulunabilir.
9 — Sulama	Bulunamaz.	İyi yüzde bulunamaz, ters yüzde uzunluğu, parça boyunun yarısını geçmemek şartı ile bulunabilir.
10 — Lif kıvraklılığı	% 8'i geçemez.	% 20'yi geçemez.
11 — İmalât kusurları	Bulunamaz.	Bulunamaz.

Kusurların Toplanması : Bir parçada I. sınıfte en çok 3 kusur
II. sınıfta en çok 5 kusur toplanabilir.

YENİ Standardlar

- I -

KAYIN KERESTESİ STANDARDI

Dr. Rahmi TOKER

Orman ürünlerini sanayii hammadde ve mamullerine ait standardların çoğu Türk Standardları Enstitüsü'ne ele alınmış, bnlardan 28 tanesi Türk Standardı olarak hazırlanarak yayınlanmış bulunmaktadır. Bu standardların bazıları geçen yıllarda uygulaması zorunlu standard haline getirilmiş, Teknik Kurul'un 30 Aralık 1969 tarihinde yapılan oturumunda 14 tane ahşap ile ilgili standardın da uygulaması zorunlu standard haline getirilmesi ve durumun ilgili Bakanlıklara arzedilmesi kararlaştırılmıştır.

24 Aralık 1969 tarihli Teknik Kurul toplantısında ahşap ile ilgili standardlar dizisine «Kayan Kerestesi» adlı bir standard daha edilmiştir.

Bu standardad «Kayan kerestesi, kerestelik kayın tomruğu (TS - 328)» nun, direğinin ve boyu 5,0 - 1,40 m., çapı ve daha büyük olan yuvarlak kayın odunlarının ve bunların yarılmışlarının biçilmesi ile elde olunan parçadır» diye tariif olunmakta ve standard da geçen diğer terimlerin tarifleri için TS 52 No. 1 Yuvarlak Odunları Değerlendirme Genel Esasları, TS 697 No. 1 Sert Kerestelere Ait Terimler, Tarifler ve Ölçüme Metodları standardlarına atıflar yapılmaktadır.

Standardda kayın kerestesi; Yan alma işlerine göre iki, Ticari adalarına göre dört, Buharlanma durumuna göre iki, Kurutma durumuna göre iki, Biçiliş şekline göre iki tipe ayrılmakta, bnlardan yanları alınmışlar kendi aralarında görünüş özelliklerine göre beş kalite sınıfına, yanları almamışlar ise 4 kalite sınıfına, parkelikler iki sınıfa tefrik edilmektedir.

Kayan kerestesi boyutları ve toleransları bir çizelge halinde verilmekte ve bu boyut ve toleransın % 15 rutubette olan keresteler için geçerli olduğu, bundan daha çok veya az rutubette olan keresteler için standarda ekli olarak verilen şisme miktarlarını gösteren çizelge 5 yardımı ile mevcut ahşap rutubetine göre gerekli boyut değişikliklerinin hesaplanabileceği tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Yanları alınmış kerestelerin dikdörtgen prizma şeklinde olacağı özellikler bölümünde belirtilmektedir. Her tip kerestenin kalite sınıflarında hangi

ve ne miktar kusurların bulunabileceği çizelge 2, 3, 4'de gösterilmiştir.

Kereste muayenelerinin imalat sırasında bütün parçalar üzerinde yapılacağı, denetleme için alınacak nüümelerin, satış partilerinin her bir istifinden TS 53 No.1 Hesap Nümune Alma ve Muayene Metodları esaslarına göre alınacağı ve bunlardan harman yapılarak 10'ar tanelik 4 takımın ayrıt edileceği nümune alma bölümünde kaydedilmektedir.

Boyut muayenelerinde, TS 697'de verilen esasların uygulanacağı, rutubet deneylerinin kalibre edilmiş elektrikli ölçme aletleri ile ve TS 53'de verilen esaslarla göre yapılacak muayene ve deneyler bölümünde tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Muayene raporunda nelerin bulunacağı ve sonuçların nasıl değerlendirileceği açıklanmaktadır.

Piyasaya arzı için kerestelerin nasıl işaretlendirileceği, her bir kalite sınıfı için alacak renkler, Türkiye'de Orta Avrupa pazarlarında alışmış olan esasla ra göre ifade edilmektedir.

Satış partilerinin nasıl istif edileceği ve nasıl belirteceği, üzerlerine konu-

lacak levhalarda hangi hususların yer alacağı, boyalarına göre nasıl gruplandırılacağı ve bunların oranları, istifileşen nasıl yapılacağı, nasıl muhafaza edileceği ve ne gibi tedbirlerin alınacağı gösterilmektedir.

Kerestelerin, ufak malın, parkeli ğin, bul'un satışının m^3 üzerinden de gerlendirileceği, imalatçı veya satıcının istemesi halinde standardda uygunluk beyannamesi vermek veya göstermek zorunluğunda oldukları, ihrac edilmesi halinde yabancı dillerde yazıları ihtiyade edebilecekleri müteferrik hükümler bölgümünde toplanmış bulunmaktadır.

Ayrıca denetleme görevinin nasıl yapılacağı, Türk Standardlarının uygulanması hakkındaki tüzük hükümleri gereğince yapılacak işlem belirtilmektedir.

Standard, uygulanması zorunlu standard halinde kabul edilmiştir.

Memleketimizde orman ürünlerini sayının geliştirilmesi hususunda her bakımdan çaba gösterilen bugünlerde ihrac maddesi olarak öngörülen kayın kerestesinin hazırlanmasında ve satışında bu standardın önemli bir yer aldığı muhakkaktır.

STANDARD'İN 1969 CİLTLERİ HAZIRLANDI

Fiatı : 25 TL

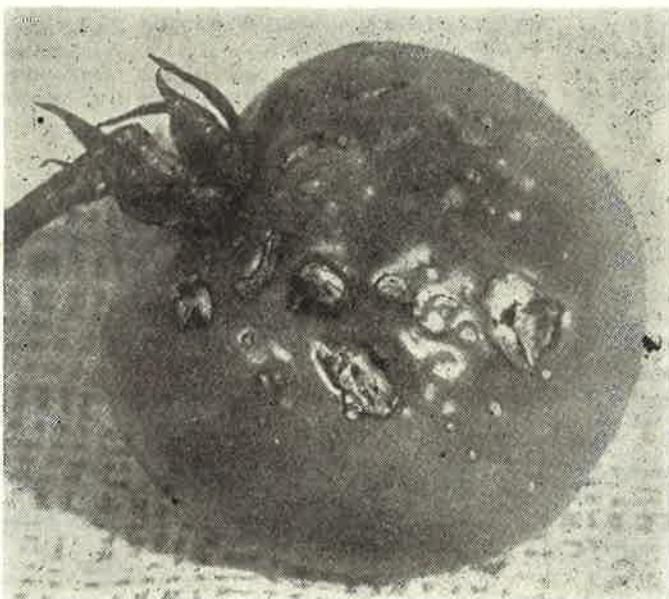
**AYRICA ABONELERİMİZ İÇİN ÖZEL CİLT
KAPAKLARI DA HAZIRLANMIŞTIR**

Fiatı : 12,50 TL

İsteme Adresi : Türk Standardları Enstitüsü
Yayın ve Tanıtma Müdürlüğü
Necatibey Caddesi, 112 — ANKARA
Tel : 17 91 24/69

Domates'de yetişme kusuru olarak yarıklar

Dolu yemiş domates

"DOMATES,, STANDARDI

İbrahim KUTLUTAN

Günlük yemeklerimiz arasında her zaman bulundurmak zorunluğunu duyduğumuz taze sebzeler; beslenmemiz yönünden hepimiz için büyük bir önem taşımaktadır. Helle vitaminlerin sağlığımız üzerindeki olumlu etkileri anlaşılıktan sonra onlara ihtiyacımız ön plâna geçmiş ve günümüzde taze sebzeler vaz geçilmez besinlerimizden olmuştur.

Yılın dört mevsimini sürekli olarak bağında bulabildiğimiz güzel vatandaşımızın önumüze serdiği geniş imkânlar sayesinde bugün çeşitli sebzeleri yetiştirebilecek durumdayız.

O halde elimizdeki bu fırsatı yararlanmak kendi hesabımıza şart olduğunu kadar, aynı nimetlerin mahrumiyetini çeken insanlara yardımında bulunma yönünden ise bir görevimizdir.

Yalnız bu yolda çaba harcarken ihtiyacımızı aradığımız özelliklerde elde edebilmemiz için ekolojik şartlarımıza göre seçeceğimiz sebze çeşitlerinin üretimin bilimsel ve teknik metodlara uydurmanız gereklidir.

Standard, işte bu konuda yardımcı olabilecek ve bize tutabileceğimiz yolu aydınlatacak kaynaklardan birisi ve belki de en önemlididir.

Diğer taraftan, ihracatımızı artırma bahisinde de sebze üretimi'ne büyük ümitler bağlamış bulunuyoruz.

Onun içindir ki, Millî Kalkınma Plânimiz sebze üretimi'ne ilişkin bir çok hükümler konulmuş ve bunların gerçeklestirmesini sağlamak üzere çekilen 933 sayılı kanunda teşvik edici yarımalar ön görülmüştür.

Üstelik, ikinci genel savaşın sona ermlesi ile girdiğimiz barış dönemi içinde her alanda olduğu gibi, tarımsal üretimde dünya nüfusunda görülen sürütme artışı tempsuna uygun bir hız kazandırılması, günümüzün konusu haline gelmiş bulunmaktadır.

Sıraladığımız faaliyet ve belirtirin tümü yaş sebze üretimi'ne vermemiz gereken önemi göstermeye yeterlidir.

TSE Teknik Kurulu'nun onaylaması ile kesinleşen Domates Türk Standardını işte bu zorunluklar karşısında, atılmış başarılı bir adım olarak okurlarımıza sunuyoruz :

Vitaminice zengin olan domates, taze olarak dilimlenmek ve salataya doğrulanmak suretiyle yenildiği gibi, salça halinde hemen bütün yemeklere katılır. Sonra sıkılarak çıkarılan suyu güzel bir iştah açıcıdır. Domatesi konu olarak ele almamızın nedenleri bunlardır.

Bir çok çeşitleri bulunan domates bitkisi üzerinde tarımcılarımız bir kaç

yıldan beri araştırmalar yapmaktadır. Amaçları; hem yurt çapları ile bağdaşan, hem dış piyasalarım begeneceği en verimli ve değerli domates çeşitlerini bulmak ve bunları üreticilerimize tanıtmak, üretim metodlarını öğretmektedir. Aynı faaliyetin yanı sıra da TSE Domatesi standardlaştmaya matuf milletlerarası çabaları izlemiştir, ihtiyacımız olan bu standarı hazırlayıp önmüze koymuştur.

— Standardın başında; konusunun, domateslerin tarifine, sınıflandırma ve özelliklerine, piyasaya arz şecline, muayene ve denetlenmelerine dair olduğu ifade edilmiştir.

— Tarif maddesinde; domateslerin hangi bitki türünden elde edildikleri belirtilmiştir.

— Kapsam maddesinde; standardın sadece domateslerden söz ettığı açıklanmıştır.

— Sınıflandırma ve özellikler bölümünde; dünya piyasalarında tutulmuş belli başlı domates çeşitlerinin bir listesi verildikten sonra bunlarda aranan minimum şartlar gösterilmiş ve bölümün sonlarında domatesler ekstra, birinci ve ikinci kalite sınıflarına ayrılmıştır. Burada her sınıfa girebilecek domateslerin özellikleri hakkında yeterli bilgi verilmiş, boylara ayrılmış, olgunluk tarif edilmiş, kalite ve boyalarından kabul edilebilir toleranslarla bunların toplamı gösterilmiştir.

— Piyasaya arz bölümünde; bir örnekle anlatıldıktan sonra domates ambalajlarının hangi materyalden yapılabacağı, ne biçimlerde olacağının insan sağlığı yönünden ne gibi özellikler taşıyacağı, domateslerin ambalajlara nasıl

istif edileceği ve ambalajlar üzerine konulması gereklî işaretlerle yazılacak bilgiler açıklanmıştır.

— Nümune alma ve muayeneler bölümünde; ünitenin, partinin tarifleri yapılmış, her parti içinde nasıl ve ne mikarda nümune alınacağı, ambalajların ve domateslerin muayene işlemleri anlatılmıştır.

— Müteferrik hükümler bölümünde; oldukları gibi tüketilen bir besin maddesi bulunmaları itibariyle domateslerin iyi ve temiz bir halde korunabilmeleri için hazırlanma, taşınma ve saklanma saflarında bunlara uygulanacak bazı tavsiyeler yapılmıştır.

— Standardın bitiminde; Türk Standardlarının uygulanması hakkındaki tüzük hükümleri uyarınca domateslerin denetlenmesine ilişkin hükümler yer almıştır.

Bu arada, ihrac olunacak domateslerin denetlenmeleri sonucunda verilen standarda uygunluk belgesinin geçerlik süresi de belirtilmiştir.

Açıklamalarımızdan da anlaşılabilecek, standardın metinde; domatesin tarifinden başlanarak üretilen çeşitlerine, bunların kalite durumlarına, piyasaya ne şekilde çıkarılacaklarına ve tüketici eline varıncaya kadar iyi bir halde tutülmeleri nasıl sağlanacağını ait çeşitli bilgiler verilmiştir.

Onun için domates Türk Standardı bu niteliği ile üretici, hazırlayıcı ve ihracatçıları yararlandırmakla kalmayıp, tüketicilere de alacakları domatesleri daha yakından tanıtmak ve klite özelliklerini öğrenmek suretiyle aldamlamalarını güven altına almış olacaktır.

Üretim nasıl artırılır?
Modern üretim teknikleri nelerdir?
Bilimsel sevk ve idareden ne anlarız?

Bütün bu soruların karşılığını

«PRODÜKTİVİTE-VERİMLİLİK»

dergisinde bulacaksınız

abone olunuz

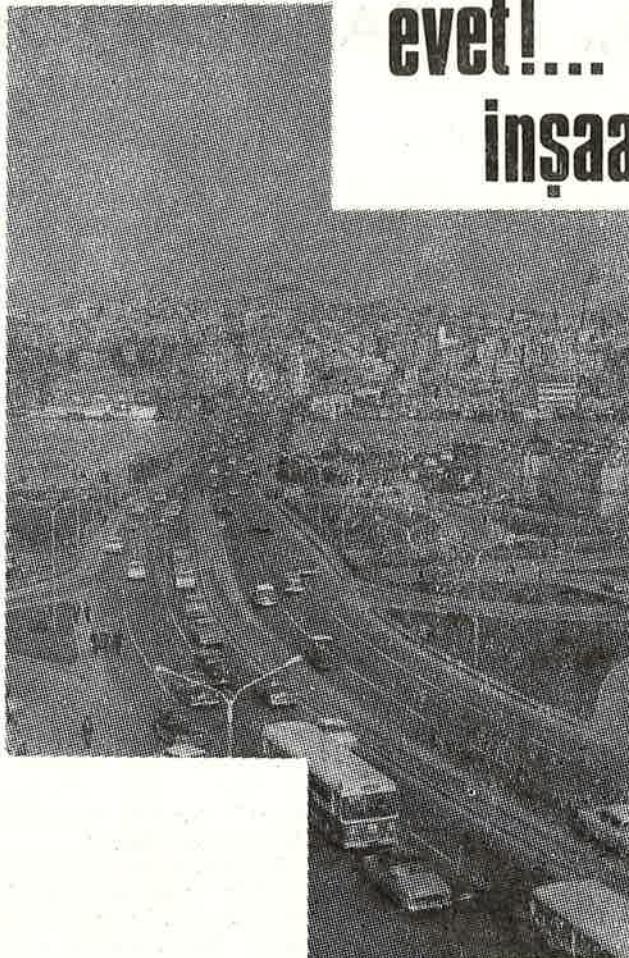
Yıllık abonman bedeli : 60 TL.

MİLLÎ PRODÜKTİVİTE MERKEZİ

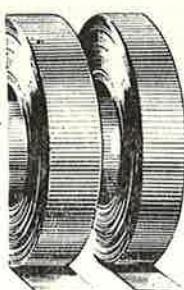
MİTHATPAŞA CADDESİ 46/2

YENİŞEHİR — ANKARA

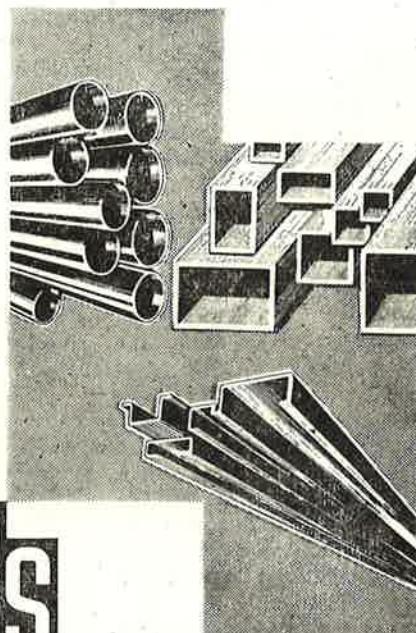
**evet!...
inşaatların,
binaların
hatta yolların
can
damarları
vardır...**

BORU SANAYİI mamulleri çelik eşya sanayii, çelik konstrüksyon, otomotiv sanayii, tesisatlar, yer altı su şebekesi, bisiklet, motosiklet, sulama tesisleri, enerji nakil hatları, tekstil sanayii ve klima tesislerinin en üstün kaliteli malı... İşinizin can damarıdır.

Madeni eşya sanayiinde kullanılan
muhtelif vasif ve eb'atlarda
soğuk çekilmiş çemberler ve
ambalaj çemberi

BORU SANAYİI A.Ş.

İSTANBUL

Tophane, Salıpazarı Han Kat 8 İstanbul Tel: 490002 - 490003

İlâncılık — 6133 (10)

T.M.O. Hububat Teknolojisi Lâboratuvarı açıldı

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü, tamamlanan Hububat Teknoloji Laboratuvarını, 24 Ocak 1970 günü yapılan bir törenle hizmete açmıştır.

Genel Müdürlüğün, Ankara Kızılay semtindeki binasının bodrum katında yer alan laboratuvara ek olarak örnek ekmek firmi ile eğitim merkezi de faaliyete geçirilmiştir.

Ticaret Bakanı Gürhan Titrek ve kalabalık bir davetli grubunun katıldığı açılış töreninde TSE'yi Genel Sekreteri Veli İsfendiyar temsil etmiştir.

Açılış konuşmasını T.M.O. Genel Müdürü Adem Karaelmas yapmış, Ofisin çalışmaları ve özellikle hizmete açılmakta olan laboratuvar, firma ve eğitim merkezi hakkında ayrıntılı bilgi vermiştir. Karaelmaştan son-

ra bir konuşma yapan Millî Produktivite Merkezi Tarım Şubesi Müdürü Hasan Tahsin Erol'da, yeni açılacak olan tesislerin memleket ekonomisine sağlayacağı faydalari belirtmiş ve ekmek sorununda bir çözüm yolu bulmak için önemli bir adım atıldığı ifade etmiştir. Erol, ayrıca ekmek standardının da bir an önce hazırlanması dileğinde bulunmuştur (ek süturnalarımızda bulacaksınız).

Daha sonra Ticaret Bakanı Gürhan Titrek, kısa bir konuşma yapmış ve hayırlı, uğurlu olması dileğiley kurdelayı keserek tesisleri hizmete açmıştır.

Açılışı takiben, misafirlere hububat, un ve ekmek sergisi, laboratuvarlar, ekmek firmi, tanıtma ve satış yerleri gezdirilmiştir.

YAPI ENDÜSTRİ MERKEZİ TEMSİLCİLER KURULU İKİNCİ YILLIK YÖPLANTISINI YAPTI

İstanbul'da faaliyet gösteren ve yapı malzemeleri endüstrimizin geliştilmesi amacını güden Yapı Endüstri Merkezi, ikinci yıllık Temsilciler Kurulu toplantısını, 22 Ocak 1970 günü, İstanbul, Harbiye'deki binasında yapmıştır.

Kalite yapı malzemesi imalini teşvik etmek ve çeşitli malzemeleri kullanıcılara tanıtmak amacıyla toplantılar ve seminerler düzenleyen yurt içinde daimi ve gezici sergiler açan, fuar ve sergilere katılan Yapı Endüstri Merkezi, yıllık çalışma programını testib etmek ve bir önceki yılın faaliyetlerini gözden geçirmek üzere özel ve resmi sektör kuruluşları temsilcilerinin katıldığı yıllık toplantılar düzenlemektedir.

Bu defaki toplantıda da, yapı malzemesi ile ilgili Bakanlıkların, mühendis ve mimar odalarının, yapı endüstrisine mensup özel firmaların temsilcileri hazır bulunmuşlar Türk Standardları Enstitüsü'nü Başmüdüvarı İbrahim Kutlutan ile Yayın ve

Tanıtma Müdürü Taner Berkün temsil etmişlerdir.

Toplantıda, «Yapı Malzemelerinin Tanıtılması», «Yapı Malzemeleri Endüstrimize Genel Bakış», «Yapı Malzemelerinin Standardizasyonu», «Yapı Malzemelerinin Pazarlanması», «Dış Fuar ve Sergilere Katılma Durumumuz» gibi konularda tebliğler verilmiş ve her konu, tebliğin okunmasından sonra tartışılmıştır.

TSE Başmüdüvarı İbrahim Kutlutan tarafından sunulan yapı malzemelerinin standardizasyonu konusundaki tebliğ, toplantıya katılanların büyük ilgisini çekmiş ve TSE temsilcileri birçok soruları cevaplandırırken, hazır bulunanlara yapı malzemelerinin standardizasyonu ile ilgili TSE çalışmaları ve TSE Markası uygulamaları hakkında aydınlatıcı bilgiler vermişlerdir.

Akşamın geç saatlerine kadar devam eden ve olumlu sonuçların ardından toplantıda İbrahim Kutlutan tarafından verilen tebliğin tam metni, diğer sayfalarımızda okurlarımıza sunuyoruz.

Türkiye'de Tahıl Standardlarının Tarihçesi

Memleketimiz tarımının en önemli iki maddesi olan buğday ve arpa için standard çalışmalarına 30 yıl önce başlanmıştır.

1939 yılında Ticaret Bakanlığı bünyesinde yapılan çalışmalar sonunda buğday ve arpa ürünlerimiz için özellikle Amerika ve Kanada standardları işlenerek birer standart Tüzük'ü yapılmış ve 1705 sayılı kanuna göre bunlar Danıştay' dan geçirilerek Bakanlar Kurulu'nun onayına sunulmuş ve 19 Ocak 1940 tarihinde 12698 sayılı kararname ile Buğday Tüzük'ü kabul edilerek 29 Ocak 1940 tarih ve 4419 sayılı Resmî Gazete ile yayınlanmıştır.

Arpa Tüzük'ü ise, 19 Ocak 1940 günü 12700 sayılı kararname ile kabul edilmiş, 1 Şubat 1940 tarih ve 4422 sayılı Resmî Gazete ile yürürlüğe konulmuştur.

Bu iki Tüzük tam yürürlüğe geleceği sırada; 2.7.1940 tarih ve 2/13858 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Yeni bir bildiriye kadar geçici olarak yürürlükten kaldırıldığı belirtilen bu iki Tüzük hakkındaki kararname, 10.7.1940 tarih ve 4557 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır.

Bu güne kadar yürürlükten kaldırma kararı hakkında yeni bir işlem yapılmadığı için Buğday ve Arpa Standard Tüzükleri Devlet arşivlerinde bir hatıra olarak kalmıştır.

Bundan sonra, T. Odaları Birliği bünyesinde çalışmaları yapılmış ve 15 yıl önce TS 1301 sayı ile «Makanlık Durum Buğday» Standardı, TS 1302 sayı ile «Ekmeklik Buğday» Standardı, TSE'nin ilk çalışma günlerinde yeniden hazırlanmıştır.

Tüzüklerin durumunu yakından bilen Enstitü, bu defa bunları yinleyacak yerde ilgili Bakanlığa sunmuş ve genel durumumuz itibarıyle bunların yürürlüğe komması uygun görülmeyece, hiç olmaza Toprak Mahsulleri Ofisi'ne tevdi ile ve Ofis'in alımlarında bu esasların kullanılması suretiyle standardın yerleştirilmesi ve böyleselikle bir süre sonra standarda kanunî geçerliğinin verilmesi dileğinde bulunmuştur.

T. M. O. Lâboratuvarları'nın açıldığı bu sırada, bu konunun ekmek standardlarına temel teşkil edecek tahlil standardları ile beraber artık ele alınması zamanının geldiğine biz de inanıyoruz ve Ofis'in TSE ile yakın bir işbirliği yaparak 30 yılını dolduran bu çalışmaları, günün gerektirdiği yenilikleri katarak canlandırmamasını diliyoruz.

Standard Dünyasından Haberler

M. Henri Durand'nın yönetiminde Başkanlık Divanı.

AVRUPA EKONOMİK KOMİSYONU (ECE)

Standardizasyon Politikasından Sorumlu Hükümet Temsilcileri Toplantısı Yapıldı

Birinci planda Sünter, Durand ve Frontard oturum arası bir tartışmada.

Avrupa Ekonomik Komisyonu (ECE) üyesi hükümetlerin standardizasyon politikasından sorumlu yetkililerinin bir süreden beri beklenen önemli toplantısı, 19-23 Ocak 1970 tarihlerinde Cenevre'de Milletler Sarayı'nda yapılmıştır.

Bu toplantıya A.B.D., Avustralya, Belçika, Bulgaristan, Çekoslovakya, Danimarka, Federal Almanya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, Ingiltere, İspanya, İsviçre, İtalya, Macaristan, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya S.S.C. B., Türkiye ve Yunanistan Hükümetleri temsilcileri ile hükümetlerarası kuruluşlar olarak Birleşmiş Milletler Endüstriyel Kalkınma Teşkilatı (UNIDO), Milletlerarası Çalışma Teşkilatı (ILO), B. M. Gıda ve Tarım Teşkilatı (FAO), B. M. Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO), Milletlerarası Telekomünikasyon Birliği (UIT), Milletlerarası A-

tom Enerjisi Ajansı (AIEA) ve hükümetler dışı Milletlerarası kuruluşlar o larak da, Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO), Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu (IEC), Milletlerarası Ticaret Odası (ICC), Milletlerarası Kooperatifler Teşkilatı (ACI), Milletlerarası Tüketiciler Birlikleri Teşkilatı (IOCU), Avrupa Standardlar Koordinasyon Komitesi (CEN), Milletlerarası Elektrik Ekipmanları Uygunluk ve Kabul Usulleri Komisyonu (CEE/Arnhem), Milletlerarası Teorik ve Tatbikî Kimya Birliği (UICPA), Avrupa Maden Endüstrileri İrtibat Teşkilatı (ORGALIME) temsilcileri de katılmışlardır.

Bunlardan başka, toplantı sekreteryası tarafından davet olunan CAEM, CEE, AELE ve OECD Teşkilatları da toplantıda temsilciler bulundurmuşlardır. Toplantıda hükümetler - arası temsilciler arasında, Türkiye adına, Cenevre'deki Daimî Temsilci Yardımcısı Dr. Üner Kirdar ile aynı Temsilcilikte Ticaret Ataşemiz Muhittin Demiröz hazır bulunmuşlar ve Cenevre Daimî Delege miz Sayın Özdemir Benler de, zaman zaman gelerek çalışmaları izlemiştir.

Dünya Standardizasyon aleminde tanınmış pek çok zevat arasında bilhassa Fransa'dan M. Durand ve M. Frontard, İngiltere'den Mr. Binney ve Mr. Wynn, ABD'den Mr. Simpson ve NBS'ten Dr. Kushner, Mr. Mc. Adams ve Mr. Peyton, Almanya'dan Mr. Ludwig, Polonya'dan Mr. Adamski, Roman ya'dan Mr. Tuzu İşveç'ten Mr. Ollner, İsviçre'den M. Ruggaber, Hollanda'dan Mr. Madsen ve Mr. Van Zwieten, Macaristan'dan Mr. Takacz, Belçika'dan Mr. Claesen dikkati çekiyorlardı.

ISO adına Başkan Faruk Sünter ile Genel Sekreter Olle Sturen IEC adına da Başkan Ailleret ve Genel Sekreter C. J. Stanford bu önemli toplantı katılmışlardır.

Toplantıyı, IEC Sekreteri seya hatte olduğu için yardımcısı açmış, ki sa bir konusma ile delegeleri ve diğer davetlileri selâmlamış ve konunun önemini belirtmiştir. Bu ko-

ISO Başkanı ve Genel Sekreteri diğer ISO İcra Komitesi üyeleriyle.

nuşmadan sonra yerini Teşkilatın Basmüşavırlerinden M. Fagen'e bırakmış ve M. Fagen de görevi aldıktan sonra Başbakanlık Divanının meydana getirilmesi için bir Başkan ve bir Başkan Vekili seçilmesini hükümet temsilcilerinden rica etmiştir.

Başkanlığı Fransız Hükümeti Standardizasyon Yüksek Komiseri M. Hanri Durand ve Başkan Vekilliğine de Macaristan Standardizasyon Ofisi Başkanı P. Takacz getirilmiş ve çalışmalara başlanmıştır.

M. Durand, işine başlarken millî ve milletlerarası standardizasyon çalışmalarının gelişmesinin bir tarihçesini yapmış, ISO ve IEC'nin bu alandaki önemli çalışmalarını şükranla yadettikten sonra hizmet gören CAEM, AELE, OECD gibi çeşitli kuruluşların çalışmalarını övmüş ve bu toplantıının milletlerarası standardizasyon çalışmalarına yepen bir veché vereceği umidini belirtmiştir.

Gündemin kabulünden sonra, gündem maddedelerine geçilmiş, ECE huddleleri içindeki milletlerarası standardizasyonun gelişmesi üzerinde uzun tartışmalar yapılmıştır.

Gündemin 3. maddesine rastlayan bu konuşmalar sabah ve öğleden sonra oturumlarını almış; ertesi sabah 4. maddenin (a) bölümünde geçilmiştir. Burada da esas tartışılan tema, Avrupa Ekonomik Komisyonu bölgesinde milletlerarası standardizasyon bakımından özel bir çaba ve hızlı gelişmeyi gerektiren başlıca maddeler ile ekonomik sektörlerin seçilmesi idi. Yapılan uzun konuşmalar sonunda, bu alanda bir priorite listesinin süratle meydana konulması ihtiyacı belirtilmiş ve bunun yapılması hususlu kararlaştırılmıştır. ISO ve IEC temsilcileri, böyle bir listenin meydana getirilmesindeki yararlara büyük ölçüde katılmışlar ve böyle bir liste tesbit edilirse bu prioriteye göre çalışmalarına hız vereceklerini teyid etmişlerdir. Bu arada bazı hükümet temsilcilerinin priorite listelerine girmelerini teklif ettikleri maddeler not edilmiş ve bunların işliğinde hazırlanacak listeler için, hükümetler, hükümetler arası kuruluşlar ve ekspreslerinin ve bilhassa ISO ve IEC temsilcilerinin görüşlerinin alınması gereği belirtilmiştir.

Üçüncü gün toplantılarında, gündemin 4 (b) bölümü görüşme konusu olmuştur. Buradaki ana tema, standardizasyon politikası alanında ECE bölgesindeki üye memleket hükümetleri arasında daha sıkı bir işbirliği sağlanması idi. Burada bir çok noktalarda tavsiyeler öne sürülmüştür. ECE hükümetleri, imkân buldukça standardizasyon alanında ihtisas yapmış millî ve milletlerarası kuruluşların standard ve rekoman dasyonlarını kullanmalıdır. Bu konuda bilhassa ISO ve IEC rekoman dasyonlarına ön planda yer verilmeli dir. ECE Hükümetleri, kendi millî standart kurumlarına ellerinden gelen des tegi ve ihtiyaçları olan yakın iş birliğini sağlamaklardır. Bu millî kuruluşlar da ellerinden geldiği kadar, millî standartların milletlerarası standardla ra göre ayarlamaları hususunda teşvik olunmalıdır.

ECE Bölgesindeki millî standart kurumları, dünyada hızla gelişen teknolojik ilerlemeye yer vermek için

Türkiye Temsilcileri Demiröz ve Kirdar toplantıda.

BİK

ASBEST BORULARI

TÜRK NORM VE STANDARTLARINA UYGUN
BOYANABILIR

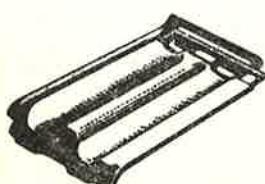
PİK BORUDAN
% 40 UCUZ
HAFIF

Bayındırılık Bakanlığı Sıhhi Tesisat keşif ve
şartnamesi Kod No. 71 a

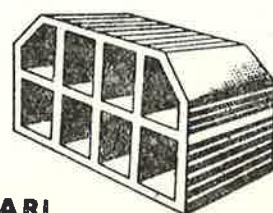
Merkez :
UNKAPANI C. 33
Tel : 26 81 30 - 32 - 21 16 23 - 22 82 38

UCUZ HAFIF SAĞLAM TECRİTLİ DAYANIKLI KESİLEBİLİR BOYANABİLİR

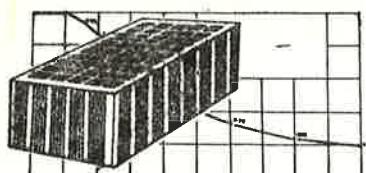
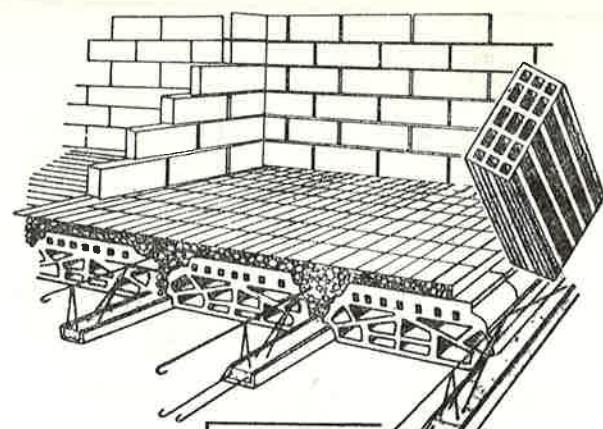
Standard — 12

EKMEKÇİOĞLU

TUĞLA KİREMİT VE ASMOLEN FABRİKALARI

SATIŞ ŞUBELERİ :

İSTANBUL

Mecidiî Mebusan Cad. Arhan Salıpazarı - İstanbul
☎ : 49 58 02 - 44 81 29

KADIKÖY

MühürdarFuat Bey Sokak Taşış İş Hanı kat 1
Kadıköy - İstanbul
☎ : 36 13 42 - 36 48 98

UMUM MÜDÜRLÜK

Mecidiî Mebusan Cad. Arhan
Salıpazarı - İstanbul
☎ : 49 79 56 - 49 74 14

Standard — 13

Yona tâbi tutulmuş ve yeni standardların hazırlanması gibi yenilikler getirmiştir. Bu kere, battaniye, halı, mobilyalı kumaşlarda kanun kapsamına girmiştir. Yanabilen tekstil mamülleri konusunda, araştırmamız yoğunlaştırılması ve daha iyi istatistiklerin tutulması da yer almaktadır.

Buna göre, önce yatak çarşaflarının ele alınması, bazı hallerde bunlara yanmaz apre uygulanması, buna döşemelik ve dekorasyon kumaşlarının takip etmesi beklenmektedir. Aynı zamanda, çocukların ve yaşlıların, gecelik ve pijamalıkları da, yanmazlık bakımından bir esas bağlanacaktır.

ABD'de halen tiyatro, otel gibi toplulukları ilgilendiren Mütesselerde, bu bakımından şimdiden sıkı bir kontrol uygulanmaktadır. Ancak, bir çok eyalette, tarafsız kontrol mütesselerinin eksikliği hisse dilmektedir. Böylece, az - çok giyim sanayiinde kullanılacak tekstil mamüllerinde, yanmazlık kontrolu yapılıp yapılamayacağı, kumaş istihsal eden firmalarla, bunu işleyenlere kalmaktadır.

Diger ülkelerden İsviçre'de ilk mevzuat 1963 de, genç bir kadının ölümü üzerine, 1964 de çıkarılmıştır.

İngiltere'de, 1961 tarihli tüketicinin korunması hakkındaki Kanun gereğince, 1964 de çocuk gecelikleri konusunda konulan mevzuat, 1967 de her yaşıta olanları da kapsamına almıştır.

Bu gibi mevzuat ile, tekstil yanmalarının ne dereceye kadar azaltılacağı tartışılmaktadır.

Mevcut durum, gerek imalatçı, gerekse tüketici için yeterli bulunmamaktadır. Tekstil mamüllerinde, imalatçı veya konfeksiyoncu tarafından yanmazlığın kolay anlaşılan,

müşterek işaretlerle gösterilmesi iskelleri ileriye sürmeye başlanmışdır. Bu halde tüketici, kolay alevlenen bir kumaş alırken, bu yönden riske katlanıp katlanmayacağı hususunda karar verebilecektir.

Her halde, bütün sorunlar için, uluslararası bir çözüm yolu bulunması şayandır arzudur.

Bütün elyafta yanmazlık özelliğinin İslahi için, büyük gayretler sarfı gerekmektedir.

Tüketicinin korunması ve güvenlik alına alınması, ancak kesin deney metodları, norm ve toleransların tesbiti ile mümkün olabilecektir.

Diğer taraftan, zaman zaman tüketicinin, yanmaz apre ile yapılan kumasın, bu yüzden maliyet artışını kabule yanaşmadığı tesbit edilmiştir. Bunun nedenini, bu aprenin avantajını bilmemesinde aramak lazımdır. Bu bakımından, bir taraftan yanmanın tehlikesini açıklamak, diğer taraftan tekstil elyafının gerekli apre işlemiyle yanmaz hale getirilebileceği kendisine anlatmak lazımdır.

Deney Metodları :

A.B.D. kumaş yanmazlığı hakkında Enformasyon Konseyi, 1967 de muhtelif kuruluşlarca uygulanan 36 deney metodunu tesbit etmiştir. Bunlardan 13 ü alevlenme (yanma), 17 si yanma mukavemeti, 6 si da henüz hiç bir teşekkül tarafından kabul edilmemiş ve deneme safhasında bulunan metoddur.

Hangi tekstil eşyasının tehlike teskil ettiğinin tesbiti için, yanma bakımından bir kiyaslamaya imkân verecek deney metodlarına ihtiyaç vardır. Yanma anlamı hakkında, yeteri kadar açıklık yoktur. DİN bu bakımından yanabilir (Inflammable, brennbar) deyimini kullanmamayı kararlaştırmıştır.

Tekstil eşyasının yanmasının (Combustion, brennbarklit) tesbitinde, tutuşurma şekli (ignition, Zündung) yanma hızı, yanma derecesi, bazen meydana gelen çekme olayı veya tekstil eşyasının eriyisi (fusion, schmelze) ile boğucu veya zehirli gaz teşekkülü derecesi hakkında aydınlatılması, gereklidir. Yazımızda yanma olayı içinde, alevlenme (Flammability, Flammbarkeit) deymiş de yer alacaktır.

Tutuşma Kolaylığı :

Fırçalanın sungipek, kolay alevliler. Yünün alev olması için, pamuk takının 2 katı kadar ısiya ihtiyaç vardır.

Yanma Hızı :

Plastik elyaf yanmada çeker, bu bakımından deney hakiki durumu göstermez. (A.B.D. lerinde, A.A.T.C.C. Derneği, dikey deney metodunu tâdile çalışmaktadır. Bu husustaki bir çalışma, Endler ve Harwitz'in A.D.R. 1967 s. 6947 de yayınlanan Apex Testidir).

Sönme Kolaylığı :

Elyaf çeşitleri arasında bu bakımından büyük farklar vardır. Yanan bir kumaş hareket ettirilir veya üzerinde hava üflenirse, pamuk ise derhal yanar, yün ise, söner. Bu durum, elbisesi yanmaya başlayan paniğe kapılmış bir çocuk için çok önemlidir.

Çekme ve eriyiş :

Sentetikler oldukça düşük sıcaklıkta çeker, bu durum elbise yanıkları için, tehlike doğurur. Dış elbise yanınca, içteki sentetik çamaşır vücuta daha sıkı yapışır. Cilde yakın giyilen naylon, bu bakımından tehlikelidir. Halbuki, pamuk veya yün çamaşır, naylona karşı bir bariyer rolü oynar ve cildin yanma tehlikesi daha az olur.

Eriyiste, sentetikler ciddî tehli-

KILIÇOĞLU Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

E S K İ S E H İ R

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları

En iyi kaliteli mallarıyle daima
müşterilerinin emrindedir

ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No. 59
Eskişehir

Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 13 64 - 2105

TEKSTİL MAMULLERİNDE YANMAZLIK

Ferit ÖZGİRGİN

TSE Tekstil Hazırlık Gr. Bsk.

Pamuklu Tekstil Komitesince hazırlanan «Yanmazlık» standart tasarısının, bu konuda dış ülkelerdeki yoğun çalışmalar gözönünde tutularak, yeniden ele alınması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Bu arada, İngiltere'de; 1956 da yayınlanarak, 1958 de kesinleşmiş olan BS. 2963 ve 1959 da çıkan BS. 1547 standartları üzerine, tenkit edilen hususlar gözönünde tutulmak suretiyle, 1960 da başlıyan panel çalışmaları sonucu, 1965 de bir tasarı hazırlanmış ve 1967 de kurulan bir çalışma komitesi tarafından hazırlanan, mevcut standardların yerini alacak yeni 3 standart tasarısı 1968 de yayınlanmıştır.

Bu arada, diğer ülkelerde devam eden çalışmalar, tekstile ilgili yanmalarla karşı çıkarılan mevzuat ve özellikle 1969 da Rüschlikon'da Gottlieb-Duttweiler Ekonomik ve Sosyal Etüdler Enstitüsü'nce tertiplenen Sympozium'da verilen tebliğler gözönünde tutularak, ele alınmış bulunan Türk Standard tasarısının hazırlanmasında faydalılmak üzere, konunun taşıdığı önem ve bugünkü durum hakkında bir açıklamada bulunmayı faydalı göründür.

Bilindiği gibi; tekstil mamulleri bir yandan insanın; soğuk, rutubet ve diğer dış etkilerden korunmasına diğer taraftan da doğal giyim zevki ihtiyacını karşılama eğilimindedir.

Zamanla yeni elyaf cinsleri ortaya çıkararak, insanın ihtiyaçlarına daha geniş ölçüde cevap verecek duruma gelmiş ise de, sözü edilen her iki faktör de, önemini muhafaza etmiş, yeni elyafın getirdiği imkânlar yanında dış tehlikeler de artmıştır.

Tekstil Eşyasının Yanması :

Yangınlarda çok kere, tekstil eşyasının da girmesiyle, üzücü olaylar daha da artar. Ancak, tekstil eşyasının, yangınlarda oynadığı rolün, tüketicinin tutumu ile ilişkili olusu da nadir değildir. Her ülkede atesle temas şekli farklıdır. Buna tüketicinin, yaşasına ekbine göre, diğer yanıcı maddelerle çevrilmiş olmasa da inzimam eder. Bunlar da çok kere, birinci derecede veya tekstil eşyasının bulunduğu hallerde olduğu gibi, ikinci derecede yanım ve yanmala- ra yol açar.

Tekstil Eşyasında ayrı ayrı Elyaf cinslerinin, Ateş Etkisi Karşısındaki Tutum :

Tutuşturma, alevlenme ve eriyiş noktaları gibi fiziksel faktörler gözönüne alınarak, değişik elyaf tipleri, yanma kabiliyetleri bakımından sıralanabilir. Buna göre, Polikrilonitril hepinden kolay alevlenir. Pa-

muklu eşya, rejenera sellüloz elyafından eşya da aynı özelliktedir. Polyester, Poliamid'den eşya ve hafif konstraksiyonlarda yün, kolay alevlenen eşya arasında, en elverişli olanlardan sayıldığı gibi bazı hallerde zor alevlenen elyaf olarak da kabul edilebilir.

Sentetik elyafdan eşya, yanmada özel bir durum gösterir. Yanmanın isminin meydana gelmesiyle, yanmamış polimer partikülleri eriyise uğrar. Asırı halde, damla tesekkülü mümkünündür.

Bu damla, sentetik elyafa bir strüktür verilerek azaltıldığı veya önlendiği zaman, derhal yanar. Bu strüktür efekt, karışık elyafdan tekstil mamullerinin, yanma bakımından tek cins elyafdan yapılmış dokuma ya nazaran daha elverişsiz olmasına yol açar.

Pamuğu, yanma halinde, strüktür teşekkülüne meyil gösteren elyaf grubunun bir proto tipi olarak kabul edebiliriz. Diğer sellülozik elyafın modifiye edilmemiş rejenera sellüloz elyafının durumu da aynıdır. Yün de buna benzer bir tutum gösterir. Polyester, termoplastik olusu nedeniyle, strüktür teşekkülüne imkân vermiyen elyaf gruplarının proto tipidir. Poliamid, asetat da bu gruba girer. Poliakrilonitril, karışık dokumaların başlıca alevlenen komponenti olarak kendini gösterir. Pratikte, esas komponentin yanma durumu, bu elyaf oranı % 85 den yukarı ise, karışık dokumaın yanma durumuna idantik olarak kabul edilir.

Terbiyede aprenin tekstil mamullerinin yanması üzerindeki etkisi de, yeteri kadar bilinmemektedir. Poliamid elyafının, Krom Kompleks boyalarıyla boyanması sonunda, yanma kabiliyetinin arttığı haller bilinmektedir. Bu hal, boyaların strüktür teşkil edilmesi şeklinde açıklanmaktadır. Ancak, bu olaylar, krom boyaları, genellikle tekstil mamullerinin yanma kabiliyetini artırır, anlamına gelmez. Diğer yönden örnek olarak, çekmez apre görmüş yünün yanmazlığının arttığı bilinmektedir. Özellikle, bu alanda yetişti araştırmalar yapılması gerekmektedir. Önemli olan bir husus da, tekstil mamullerinin kullanım ve bakım süresince, yanma durumunun nasıl olacağının da tamamen meşhul olusudur.

Tekstil eşyasının yanması olaylarında, ayrışma uğrayan gazlar açığa çıkar. Bunlar, manomer veya parafin freksiyonlarının polimerleri olup, okside olabilirler ve bu suretle sıcak bir alev meydana getirirler. Bundan başka, ayrışma uğramayan

gazlar da meydana gelir. Bunlar, bazan toksik etki yapar. Geriye, yoğunlukla, kömürü havı bir katran kahr.

Tekstil Yanmalarının Etkileri:

Tekstil eşyasının yanması ve tüketicinin korunması konusunun değerlendirilmesi için, tekstil ile ilgili yanmaların gidişatı hakkında yeterli bilgi edinilmesi gereklidir.

Bu husustaki istatistikler yetersizdir. Ancak, genel olarak yaygın sonucu ölüm olayları ve bunların yaş gruplarına göre dağılımı, tekstil eşyasının ikinci ve birinci derecede rol oynadığı yanın hallerini gösterir.

Buna göre, en fazla ölüm 65 yaşından yukarı olanlardır. Bundan biraz düşük olmakla beraber, 5 yaşına kadar çocuklarda ölüm olayı, endişe edilecek derecede fazladır. 15-44 yaşındakiler için durum daha elverişli görülmektedir. Bu dağılım, diğer nedenler yanında vücut gevliğinin de bunda etkisi olduğunu göstermektedir.

İsviçre'de, on yıldır tutulan istatistikler; elbiseden gelme 441 yanma olayından 140ının ölümle sonuçlandığını göstermektedir. Yanan elbiselerin farklı derecede rol oynadığı bütün olaylar ele alındığında ölüm oranı % 27 olarak bulunmuştur.

Diger ülkelerde de durum buna benzer veya daha endişe vericidir.

1967 de Shirley Enstitüsünde yapılan bir konferansta; Avustralya'da New South Wales'de her yıl 20 çocuğun bu yüzden öldüğüne dechinmiştir.

Almanya'da yalnız 1882 - 1897 yılları arasında Tiyatro yangınlarından 4750 kişinin öldüğü, ancak bunda tekstil döşemeliklerinin ne derece rol oynadığının, güvenilir istatistikler olmadığı için, bilinmediği anlaşılmaktadır.

Tekstil Yanmalarının Önlenmesi Konusundaki Mevzuat:

A. B. D., İngiltere, Fransa, Almanya ve İsviçre'de mevzuat, küçük farklarla birbirine benzemektedir. Bu husustaki ilk Kanun 1945 de Kaliforniya eyaletinde çıkarılmıştır. 1946 da Washington'da, ciddi bir kazada 3 çocuğun ölmesi ve bunu takip eden diğer olaylar, Kamu oyunun gitikçe daha fazla bu konu üzerinden durmasına yol açmıştır. 1950 ye kadar deney metodları geliştirilmiş ve 1953 de alevlenen tekstil eşyası hakkında Kanun çıkarılmıştır.

Zamanla, bu Kanunun ihtiyaca cevap vermediği kanaatı yaygın bir hale gelmiş ve normlara uygun giyim eşyasının yanıklara yol açtığı testi edilmiştir. Kanun 1967 de reviz-

Standard Denetleyicisi Olarak Tüketiciler

Muzaffer UYGUNER

Bilindiği üzere, standard denetleyicisi olarak hükümet kadar tüketicilerin de önemli bir görevi ve yeri vardır. Bu nedenle Batılı tüketiciler, bir deneşim kümlesi olarak seslerini daha iyi duyurabilmek için birleşmişler, dernekler kurmuşlardır. Henüz ev ekonomisi ya şantisinden çıkışmamış ulusalarda ise, tüketicilerin ne böyle bir rolleri vardır, ne de böyle bir teşkilatlanma yoluna gitmiştir. Batıda ise, bu gibi uluslararası derneklerin uluslararası birliği bile kurulmuş bulunmaktadır. Merkezi La Haye'de bulunan **Uluslararası Tüketiciler Birliği Bürosu** (International Office of Consumer Union) adıyla anılan bu Birlik tüketim konusunda, malların standartları üzerinde etkin bir rol oynamaktadır.

Bu gün A.B.D., Hollanda, İsviçre, Ingiltere gibi ülkelerdeki tüketim dernekleri de kendi ülkelerinde bir güç olarak çıkmaktadır karşımıza.

Standard'ın 96'ncı sayısında okunduğu üzere, hem A.B.D. **Tüketim Birliği'nin** (Consumer's Union), hem de **Uluslararası Tüketiciler Birliği'nin** başkanı bulunan Colston E. Warne, Aralık ayı içinde ülkemize de gelmiştir.

Bu vesile ile, edindiğimiz bilgileri, okurlarımıza sunmak istiyoruz.

Tüketicilerin birleşmeleri ve kurulan birlik kanalı ile aydınlatılmaları hareketi A.B.D.'nde 1929 yılında başlamıştır denilebilir. O yıl kurulan **Consumer's Research Organisation**, piyasadan alınan nümuneler üzerinde yaptığı muayenenin sonuçlarını gösteren bir bülten yayinallyamaya başlamış ve böylece tüketiciere öncülük etmiştir. Bu gün geniş çapta çalışan **Consumer's Union** ise, 1935 yılında kurulmuştur. Bu Birlik, herkesçe bilinen **Consumer Reports** (Tüketiciler Haberleri) adlı dergiyi çıkarmaktadır. Her iki kurum da bu gün çalışmaktadır. ikinci, çalışmaları ve yayınları ile Amerikan Tüketicim hizmetinin temsilcisi durumundadır. Bu gün, bu kurumların en büyük gelir kaynağı da bu yayınlardır. Yayınlarının sayısı bir milyona yaklaşmaktadır. Consumers Report ise bir milyondan fazla basılmıştır ve Birliğe bir yıl içinde 3,9 milyon dolarlık gelir sağlamaktadır. Sağlanan gelir giderleri karşılığı gibi, bazı üniversitelerde tüketim ile ilgili araştırmaların yapılması için gereken giderleri de karşılamaktadır. Hiçbir ilanın yer almazı ve 20 Cent'e satılan dergide tüketim maddelarına ilişkin muayene sonuçları ve bunlarla ilgili yazılar yayınlanmaktadır. Muayene sonuçlarının reklamlarda kullanılması da bir ilke olarak benimsenmiştir.

Muayene edilen ve sonuçları Reports'da yayımlanan mallar belirsiz kişiler tarafından piyasadan satın alınmaktadır, sonra da Birlige indirimli olarak verilmektedir. Muayene edilen otomobiller ise her yıl üreticileri tarafından sağlanmaktadır. Birlik, çeşitli muayenelerle ilgili olarak kadrolu mühendisler çalıştığı gibi, zaman zaman serbest çalışan uzmanlardan da yararlanmaktadır.

Alınan nümunelerin muayeneleri bu uzmanlar tarafından yapılmaktadır. Muayene edilen mallar elbette çok çeşitlidir. Tüketime dönük bütün malların muayene edildiğini söylemek belki daha doğru olur.

Muayene sonuçları üç kümeye toplanmaktadır :

- a) Satın alımlabilir,
- b) Satın almamaz,
- c) Yetersiz.

İyi bir malın fiyatının da ucuz olması düşünüldüğünden, bu gibi mallar genellikle birinci kümeye yer alır.

Muayene sonuçlarının etkili olup olmadığı konusunda fikirler değişiktir. Bazılarına göre, muayene sonuçlarının bir firmayı (veya markayı) batırması ya da yükseltmesi mümkündür. Bazılara göre ise, bu muayenelerin fazla etkili bir sonucu olmamaktadır. Çünkü, Consumers Reports'un, tüketicilerden yalnızca % 4'ünün eline geçtiği ve bunların da tüketim harcamalarında % 5 oranında bir miktarda harcama yaptığı iddia edilmektedir. Yapılan soruşturma sonuçlarına göre, olumlu sonuçların etkisi olumsuz sonuçlara göre daha fazladır.

Yapılan muayene sonuçlarının ayınen yayımlanması yüzünden olumsuz sonuçların ilanında bazı tazminat istek-

lerinin doğacığı düşünülebilir. A.B.D.'nde bu gibi tazminat istekleri ve engelleme çabaları pek az olmuş ve Consumer's Union, 34 yıl içinde bir kez bile tazminat ödemiştir.

Başkan Prof. Warne, «Firmalar o-lumsuz görüşlerimizden dolayı bize kızaklıarma çok kez teşekkür etmektedirler» demiştir. Sanayiciler, sık sık Union'a başvurarak muayene yöntemleri ile araçları konusunda bilgi almakta ve üretimlerini buna göre düzenlemektedirler.

Sonuçların reklamlarda kullanılması yasak olduğundan, firmalar, olumlu sonuçları belirten rapor veya yazıları fotokopi yolu ile çoğaltıp alıcılara dağıtmaktadırlar.

Consumer's Reports'da yayımlanan muayene sonuçları, malların standartlarının yükseltilmesinde en büyük yardımcı ve etken olmaktadır.

Görülüyorki, Tüketiciler Birliği, tüketicilerin dolaylı yardımları ile tüketicilerin hakkını koruyan ve böylece onların standarlara uygun olan malı almalarını sağlayan güçlü bir kurumdur. Bu görevi ile hükümetin yanında ve belki de onun öndedir. Olumlu raporlarının etkisi ile bu güç daha da artmaktadır.

Öbür ülkelerdeki tüketici kurumları da bu anlayışta ve düzende çalışmaktadır. İsviçre'deki Birlik ise, hükümet, tüketici ve üretici kümelerinin eşit sayıda temsilcilerinden bir yönetim kuruluşuna yönetilmektedir. Ülkemizde de bir kurumun kurulması ve hükümete ve tüketiciye yardımcı olarak görev yapması düşünülebilir. Bunun yakın bir gelecekte gerçekleşmesini temenni ediyoruz.

İş Adamları

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ

Okuyor

Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadi olayları yakından takip edebileceğiniz yegane gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'dir

Abone için müracaat :

Karamfil Sekak No. 56, Bakıraköy - Ankara

keler yapabilir. Halbuki yünün eriyi-
şti tehlikeli değildir.

Duman Şiddeti ve Toksik Et- kileri :

Bazı elyaf alev alduğunda, fazla toksik dumanları çıkarır. Bazı akri-liklerin tutuşmasında, Siyanlı hidro-jen meydana gelir.

Deney metodlarından hiçbiri, büt-
tün bu hususları ele almamakta, da-
ha çok bunlardan bir kağı hakkıda
fikir vermektedir.

En basit deney, kibrıt deneyidir.
Bunun için, dik tutulan bir nümu-
ne, kibrıt orta kısmından veya ke-
narlarından tutturulur. Bu deneye-
le, kiyaslamaya imkân verecek bir
sonuç alınamaz.

A.B.D.'lerinde, kanunu mevzu-
atta yer alan 45° deney metodu, zor
veya kolay yanın tekstil eşyasının,
tam olarak tefrikine imkân verecek
durumda görülmemektedir.

(1953 Kanununda, ticari stand-
ard olur kabul edilmiş ve kanun-
da yer almış olan bu usûl 1967 de-
ğikan muaddel kanunda bağılayıcı-
dir. Ancak, kanun yeni ve güvenilir
metodlar bulunmasını istemektedir.
Textile Weekly Mecmuasının 7 Ha-
ziran 1968 sayısında; ASTM de stand-
ard tâdîl çalışmalarına deðinilmekte
ve malin nasıl tutturulacağı, ne
derece hızla yandığı, yanma veya
sönmeye mi temayı gösterdiği, yan-
ma sonundaki yan ürünlerin neler-
den ibaret olduğu, toksik gaz çik-
ması, elyafın eriyişi hususlarının ele
alındığı bildirilmektedir.)

Bütün dünyada uygulanan, di-
key deney metodu, elbise yanması
için 45° C deney metodundan daha
uygun görülmektedir. Çünkü, elbiseler
giyilirken, dik durumdadır. An-
cak, deney şartları, yanmanın çok
kere hızla yayılması bakımından el-
verişli bulunmamaktadır. Farklı
yanma derecelerindeki kumaşların
ayrılabilmesi, nümunenin eğik olu-
su nedeniyle, yanmanın daha yavaş
olduğu, 45° C deney usulüne naza-
ran daha kolay olur.

Amerikan ve İsviçre mamüllerine
göre, bu deneyde 3,5 saniyeden
daha uzun sürede yanın eşya, el-
verişli bir yanmazlığı gösterir. Bu usûldeki mahzur, yanmada, yanıklar-
da başlıca rol oynayan işi meydana
geliş hakkında bir ölçüm yapılmam-
asıdır. Isı meydana geliş, yanma
süresi uzun ise, çok fazla olabilir.
Nümunenin yanmada rol oynayan
M° ağırlık, deneylerde tesbit edilen
belirli yanma hızları ile çarpılırsa,
«alevlenme şiddeti» elde edilir. E. B.
Nielsen - H. R. Richards tarafından
serbest, asılı halde bir çerçeveye ta-
kılan kumaşların, kiyaslamalı yan-
ma hızları tesbit edilmiştir. Çerçeve
ye geçirilmiş apresiz kumaşta, alev-
lenme noktası ile, kumaş ağırlığı
arasında 0,95 korrelasyon bulunmuş-
tur.

Apresiz kumaşlarda, yanma ile
kumaş ağırlığı arasında lineer bir
iliþki bulunmaktadır.

Bu yaygın 3 ana deney yanında,
3 yeni deney metodu daha geliştiril-
miştir.

İsviçre'de, CIBA'nın görüşüne
göre geliştirilen bir deney metodun-

da, dikey olarak asılı kumaşın, özel-
likle yanma gidişatındaki kinetik
gözönünde tutulmuştur.

Nümune seriî boyunca, düzgün
olarak yer yer ölçümlerle, yanmanın
yayılma, hızı cm/saniye olarak ifade
edilebilir.

Almanya'da geliştirilen ve Al-
manya'dan başka A.B.D. de geniş
ölçüde denenen «yay» deney metodu;
bir yay üzerine gerilen tekstil ma-
mül nümunesinin yay gevresinde, sö-
nünceye kadar yanma durumu ince-
lenir, ve yanma zamanı ölçülür. Ay-
ni zamanda başlangıç noktasıdan
söndüğü yere kadar, yayın teget açı-
rı da ölçülebilir. Bu deney, tekstil
esyasının bütün pratikteki hallerinin
(karışık elyafdan tekstil esyası ha-
riç) en iyi bir kombinasyonu ola-
ralı görülmektedir.

A.B.D. lerinde geliştirilen ve e-
sas itibariyle sun'ı maddelerin yan-
mazlığında uygulanan ve son zamana
larda tekstil eşyasında da kullanı-
maya başlanan, nümunenin tamamen
yanması için, lüzumlu oksijen
ölçüldüğü usuldür.

Oksijen, gerekli oranlarda, azot-
la karıştırılmak suretiyle, sabit bir
gaz akımı sağlanır. Değer olarak,
nümunenin oksijen endeksi elde edi-
lir.

Nihayet, halı gibi yatkı durum-
da kullanılan eşya için, Tunel de-
neyi ve Boncuklama deneyi uygulan-
maktadır. Halilar, ancak zeminden
gelen yanın tehlikesine maruzdur.
Altan veya kenardan yanma, bina
yanmaya başlarsa olur. Halilar için
Almanya'da DİN 51960 deneyi uyg-
ulanmaktadır.

Bütün bu sayılan deneylerin ö-
nemli bir eksiksliği, aralarında Kor-
relasyon bulunmamasıdır.

Deneyin birinde, kolay yanar
sonucunu veren bir tekstil eşyası,
baþka bir deneye zor yanabilen eş-
ya olarak tesbit edilebilir.

Rüschlikon symposiumunda; E.
P. Martin, 45° C deneyinde, alevlen-
mez olarak bulunan kumaşın yan-
masıyle, ölüm vukubulduğunu söyle-
miştir.

Tereddüt uyandıran bir husus
da; denenecek nümunenin boyutlarını
ne olması gerektidir. Nümunenin,
tekstil eşyasına tekabül edecek
derecede büyük olması halinde,
gerektiginde yanma sonucu elde
kalın küçük tekstil kalıntısı ile, bir
deney yapılması mümkün olmaya-
cak demektir.

Deneylerde, kumaş sıklığı ve
konstriksyonunun da rolü büyütür.

Trikotaj eşyası, dokumadan
farklı sonucu verir. Gevşek halde eş-
ya, bugüne kadar hemen hemen ölü-
cülememiştir. (Almanya'da ağı, perde,
torba gibi mamüller için DİN
53907 deneyi uygulanmaktadır) Bu
bakımdan, tekstil eşyasının yanma-
sı hususunda, gelecekte daha iyi ve
güvenilir deney metodlarına ihtiyaç
vardır. Deneyler, ölçülebilen değerler
vermeli ve yanar veya yanmaz hük-
münden ibaret sonuçlarla yetinilmeli-
dir. Kullanılısta, tekstil kombi-
nasyonları ve kombinasyon şekilleri
gözönünde tutulmalıdır. Deneyler,

karışık elyafdan eşyaya da uygula-
nabilemdir. Değerler, şümlendirile-
bilir (reprodukisyon müsait ol-
malı) dir. Ancak, mükemmel deney
metodları geliştirildiği takdirde,
Kanuni mevzuatın koymduğu hükümler,
gerekli şekilde kontrol edilebi-
lir.

Yeni normlar, Uluslararası alanda
I.S.O. tarafından yapılabilir. Bir ül-
ke, uygun bir metod tesbit ederse,
diğer ülkeler de bunu kabul edecek
durumdadır. Rüschlikon Symposium'unda
I.S.O. da deney metodlarını hazırlayan
Alt Komitenin, bu konuda harekete geçmesi temenni edilmiş
tiir.

Sonuç :

Yanmayan konusunda, tüketici-
nin korunması için yapılacak çalış-
malarla, aşağıdaki hususların göz-
önünde tutulması gerekmektedir:

1 — Tekstil yanıkları hakkın-
da, güvenilir bir istatistik tutulması,

2 — Daha elverişli, Uluslar de-
ney metodları ve Uluslararası norm
(ve tolerans)ların tesbiti,

3 — Bütün elyaf çeşitleri için
alev alma ve yanda gidişatının etüd
edilmesi,

4 — Etken, aleve (yanmaya)
karşı apre ve yanmaz elyafın istih-
sali,

5 — Tüketicinin, tehlikeler ve
önlenmesi konularında uyarılması.

Rüschlikon'da, bütün bu husus-
ların, ancak; tabib, kimyager, hukuk
çu ve diğer ilgililerin, yoğun bir
uluslararası işbirliği ile gerçekle-
şebilecegi ifade edilmiştir.

— Dieter Lewedag,
Eine Zusammenfassung der gebräuchlich-
sten mechanisch und chemischtechnolo-
gischen Prüfungen an textilen Flächen-
gebilden mit besonderem Hinblick auf
die textile Hochveredlung, Bestimmung
der Entflammbarkeit von Textilien, Tex-
til Praxis 1969 - 7. s. 459.

— H. Pfeiffer, Methoden zur Erzeugung
flammschutzter Textilien, M.T.B. - 1969
- 10 - s. 1229.

— Journal of the textile Institut January
1968 - s. 46.

Methods of Test for the Flammability
of Textile Fabrics, Flammability Panel
of technical committee «A, Revision of
methods of test for the Flammability of
Fabrics.

— TV - August 1969 - s. 636
Die Flammbarkeit von Textilien und
Schutz des
Konsumenten - Studiengang in Rüschli-
kon

— Textile Flammability and consumer Sa-
fety, Rüschlikon - Zürich 1969.

Textile Weekly 1969, 29 February ve 7
March s. 251 ve 309 Flammability-Test
Methods and legislation.

— BS 1547 ve 1958
DIN 53906, 53907 ve 53897

— A fire in our bosom, William S. Segall,
Journal of the American Association of
Textile Chemists and Colorist, January,
29 - 1969

— TV 7 June 1968 - S. 668
Fabric Flammability Tests in U. S.

— Heinz Joahim Reese
Heimtex 1966 - 11 - s. 116
Zur Problematik Schwerentflammbarer
Textilien für öffentliche Gebäude

— Textile Weekly 7 June 1968 - s. 669
Fabric Flammability Tests in U. S.

— Amerikanische Aspekte zur Flammfa-
stigkeit von Teppichen, SWT 1969 - 6 - s.
538

— E. B. Nielsen - H. R. Richards
Fabric Flammability, A proposed Method
for measuring rate of burn.
Textile Chemist & Colorist 1969 - Nr. 12
s. 270.

tion of certificate of compliance with standards. President Sünter also pointed out that the purchasing commissions of the Armed Forces had already adopted this procedure and expressed the hope that it would become a general practice throughout the whole Army.

UNION OF AEGEAN TOBACCO EXPORTERS p. 5

The Union of Aegean Tobacco Exporters which was founded in July 1969, joined the TSE family in compliance with the Statute for establishing the TSE.

We congratulate the Union and wish them success in their future undertakings.

USERS OF TSE MARK INCREASING p. 5

A new enterprise joined the ranks of users of TSE's Mark for compliance with standards.

«Kaleflex» and the Turkish Standards Institution signed an agreement on 29 January 1970 whereby Kaleflex was granted permission to use the TSE Mark as its products, as verified by tests carried out at the Kaleflex Floor Tiles Factory and at TSE Laboratories, were in compliance with TSE 624 «Polyvinylchloride (PVC) Floor Tiles».

STANDARDS IN THE NEW IMPORT REGIME p. 6

The new Import Regime, which has been published in the Official Gazette No. 13391 dated 5 January 1970, includes certain passages concerning standards.

Article 7 of the Regime stipulates that the «importation of obsolete, used or renewed products as well as defective, sub-standard, and low quality goods is prohibited.» By virtue of this stipulation, the importation of new goods that comply with standards is understood. However the second part of Article 7 introduces an exception, by stating that «the Ministries of Commerce and Industry may jointly permit the importation of defective, sub-standard and low quality goods. These provisions however, are in contradiction with Article 24 of the Regulation Concerning Implementation of Turkish Standards, which reads, «Importation of goods for which a certificate of control for compliance with standards cannot be presented is prohibited.»

Consequently, the Import Regime requires to be modified to comply with the stipulations of the said Regulations. It should further be kept in view that the regulation supersedes the decree.

In preparing the import regime for next year, discrepancies of this sort should be avoided.

STANDARDIZATION AND QUALITY CONTROL OF BUILDINGS AND OF BUILDING MATERIALS p.9-12

Ibrahim Kutlután, Chief Consultant of the Turkish Standards Institution, in a paper submitted to the Congress of the Building Industry Center, dealing with the above subject first gave a short history of building activities in Turkey which have produced masterpieces, but which because of successive wars suffered a long hiatus and were revived only after Turkey's War of Independence. He then declared :

«Our Institution, noting the good work being done by the Building Industry Center since its foundation, decided to support it to the utmost in its efforts to realize its aims.

Our national development plan authorities on the other hand, attaching great importance to the effects of building activities and materials on the social and economic life of our country, included several provisions related thereto in the plan. Both the First and the Second Five-Year Development Plans gave space to housing and building materials. In the Execution Programme for 1970 it is stipulated that «In the manufacturing industry, the founding of bureaux for study, projects, consulting, design, construction, technical control, industrial research and similar services and application of the enterprises to these bureaux shall be encouraged.»

Elsewhere in the Programme it is stated that «Certificate for compliance with standards shall be sought for goods for which Turkish Standards have been published.» Thus the Programme confirms that in the manufacture of building materials both science and technique and standardization shall be considered equally, and clarifies its wish for all institutions active in this field to cooperate with the Turkish Standards Institution.

The Execution Programme also points out the priorities regarding preparation of Turkish Standards and requests that the Turkish Standards Institution be equipped further to answer the requirements of the new standards to be prepared, that participation of experts employed by the public institutions in the activities of TSE on a larger scale be facilitated and that the staff of the TSE Laboratories be strengthened.

The programme further emphasized the importance of more effective implementation of compulsory standards and states, «Regarding the necessary administrative organization to carry out a more effective control of the existing compulsory standards, studies shall be undertaken and completed within six months under the supervision of the State Planning Organization with the participation of all the ministries and institutions concerned.» It further states that better use shall be made of the existing testing laboratories.

All these provisions and stipulations included in the Execution Programme for 1970 are in harmony with the Turkish Standards Institution's objectives, its working methods, as well as its attitude towards all institutions and organizations even if slightly concerned with standardization, and the Turkish Standards Institution feels encouraged by this attitude of the State Planning Organization.

The Turkish Standards Institution already :

1 — Prepares its working programme on the basis of the requests and demands received from the private and public sector which are represented at its General Assembly, also taking account of the views of the Chambers of Engineers and Architects.

2 — Gives priority to the preparation of standards that are related to the safety of property and life, that lead to increasing of exports and that concern large numbers of people.

3 — Strives to obtain participation of authorized experts in the standards-preparing work and attaches great value to obtaining the views of the public and private institutions concerned on the drafts prepared.

4 — Revises standards whenever necessary to facilitate control of compulsory standards.

SUMMARY OF CONTENTS

A HISTORICAL TURNING POINT IN INTERNATIONAL STANDARDIZATION

p. 3

by Faruk A. SÜNTER
President of ISO and TSE

International standardization has taken an important step at the beginning of 1970. The Economic Commission for Europe's Meeting of Government Officials Responsible for Standardization Policies has taken historical decisions that will always be remembered.

At the meeting, in which twenty-four countries participated, almost all inter-governmental organizations such as the Common Market, OECD, FAO, UNESCO and UNIDO and such non governmental international organizations such as ISO and IEC were represented.

ISO and IEC were represented by their Presidents and Secretaries General. The majority of the delegates of the countries represented were observed to be authorities in standardization.

The aim of the meeting may be summarized as discussing and reaching agreement on means of speeding up standardization work, ensuring closer cooperation between intergovernmental and non governmental organizations, arriving at harmonization and unification of national and international standards within as short a time as possible and preparing the ground for the acceptance of a single standard for every possible subject.

It is indeed a significant fact that all the experienced persons who attended the meeting, after four days' hard work, and in spite of it being the first meeting of its kind, reached agreement on almost all the points raised.

Among others the following points were included in the report to be submitted to the April meeting of the Economic Commission for Europe :

1 — Each country should appoint a high official or an organization to undertake the overall coordination of its standardization activities.

2 — Each country should adopt its national standards to international standards, where these exist.

3 — The Recommendations and Publications of such organizations as ISO and IEC preparing world standards should be taken as models in this field.

4 — A method should be agreed upon to select one from among several standards on the same subject.

5 — Governments should force public institutions to purchase goods complying with national standards while national standardization institutions should make efforts to bring its national standards in line with international standards in order to facilitate world competition in government purchases.

It is obvious from all this that the importance of standardization is no longer debatable. Everyone is in agreements that standards are necessary and useful for development.

At a moment when barriers to world trade are being removed it is our duty to stress the importance of national and international standards.

History will record that a new era in standardization began with the Geneva meetings.

TURKISH ARMED FORCES SHOW INTEREST IN STANDARDIZATION

p. 5

The Turkish Standards Institution has long established close cooperation with the General Staff and the Ministry of National Defence in order to ensure the needs of our armed forces when preparing our national standards. Compliance by the Army Purchasing Specifications with Turkish Standards has been sought for some time, and the Armed Forces, satisfied with the results obtained expressed a desire for closer cooperation.

On 12 December 1969 a group of army generals visited TSE and received information from TSE's President Faruk A. Sünter.

After explaining TSE's activities in the fields of national and international standardization, President Sünter pointed out the provisions contained in the Execution Programme for 1970 of the Second Five-Year Development Plan regulating the purchasing activities of public institutions which stipulated the presenta-

5 — Assists the quality certification work of the Chambers of Engineers and Architects by placing its laboratories at the disposal of the Chambers.

6 — Grants permits for the use of TSE Marks by manufacturers after subjecting their products to tests in the TSE Laboratories.

The Turkish Standards Institution is also striving to convince the public of the necessity and importance of standardization. In this context, the Standards Institution participates in the seminars arranged by various enterprises on production control, endeavours to throw light by submitting papers on the aspects of these problems that are related to standardization, bring to the public's notice all the domestic and foreign news concerning standards through its publications, namely its magazine STANDARD, replies to queries on standardization from persons and institutions, gives instruction on standardization at the training courses conducted by the Ministry of Industry, and trains inspectors.

The fruitful activities of the Turkish Standards Institution are appreciated by the State Planning Organization and it is for this reason that the Execution Programme for 1970 of the Second Five-Year Plan envisages measures to ensure proper implementation of compulsory Turkish Standards.

DIRECTOR OF TSE LABORATORIES AWARDED DOCTOR OF SCIENCE DEGREE

p. 13

Argun Dağcioğlu, Director of the Chemical and Material Testing Laboratories of the Turkish Standards Institution has received his Doctor of Science Degree from the Faculty of Science of Ankara University.

The subject of Dr. Dağcioğlu's thesis was «Research on the Chemical Composition of Turkish Rose Oil by Gas Chromatographic and Infra-red Spectrophotometric Methods».

Dr. Dağcioğlu has carried out studies both in the TSE Laboratories and in the rose oil-producing factories since 1967 in order to establish the basis for the Turkish Standard for rose oil, the preparation of which will enable Turkish rose oil to find its real value in international markets.

STANDARD congratulates Dr. Dağcioğlu and wishes him a continuance of his success.

THIRD TECHNICAL CONGRESS OF FORESTRY ENGINEERS

p. 13

The Third Technical Congress of Forestry Engineers convened on 5 January 1970.

The Turkish Standards Institution also participated in the Congress and the representative of TSE distributed a paper to the delegates on the standardization of forestry products. It has also announced that the Turkish Standards Institution was determined to have the standards for forestry products placed into compulsory enforcement in the near future.

STANDARD FOR BEECH TIMBER

p. 14.15

The Turkish Standards Institution has prepared 28 standards related to forestry industrial raw materials and products. Some of these standards have in recent years been placed into compulsory enforcement and fourteen more were recommended to be

placed into compulsory enforcement by TSE's Technical Council on 30 December 1969.

Recently a new standard concerning forestry products has been added to the list : The Standard for Beech Timber.

The article gives particulars about this new standard.

STANDARD FOR TOMATOES

p. 16-17

This article gives technical information about the standard which was newly accepted by TSE's Technical Council, for Tomatoes. The Turkish Standard for Tomatoes was prepared according to the OECD Standard on the same subject.

GRAIN TECHNOLOGY LABORATORY OF THE SOIL PRODUCTS OFFICE STARTS FUNCTIONING

p. 19

The Soil Products Office opened its new Grain Technology Laboratory on 24 January 1970.

The Laboratory ceremonies included the opening of a model bakery and a training Centre, at which TSE was represented by Secretary General Veliid İsfendiyar.

ANNUAL MEETING OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY CENTRE

p. 19

The Board of Representatives of the Construction Industry Centre which was founded in İstanbul with the aim of developing the construction materials' industry held its second annual meeting on 22 January 1970.

The Centre which arranges meetings and seminars and opens mobile exhibitions in the country and participates in foreign fairs and exhibitions to encourage the manufacture of high quality construction materials and to acquaint users with a variety of these materials, holds annual meetings with the participation of representatives of private and public institutions to determine its annual work programmes and to review the work done during the past term.

The Chief Consultant of the Turkish Standards Institution submitted a paper on the standardization of construction materials at this year's meeting. The summary of that paper is given in this issue.

U.N. ECONOMIC COMMISSION FOR EUROPE MEETING OF GOVERNMENT REPRESENTATIVES RESPONSIBLE FOR STANDARDIZATION POLICIES

p. 20-23

The important meeting which has been awaited for some time of government representatives responsible for standardization policies took place in Geneva from 19 to 23 January 1970.

Government representatives of Austria, Belgium, Bulgaria, Czechoslovakia, Denmark, Finland, France, German Federal Rep., Greece, Holland, Hungary, Italy, Norway, Poland, Portugal, Romania, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, U.K., U.S.A. and U.S.S.R. as well as the representatives of such inter-governmental organizations as the UNIDO, ILO, FAO, UNESCO, ITU, IAEA and such non-governmental organizations as ISO, IEC, ICC, IOC, ACI, CEN, IUPAC, ORGALIME participated in the meeting.

Important standardization personages well known in the world such as M. Durand and M. Frontard from France, Mr. Binney and Mr. Wynn from England, Mr. Simpson, Mr. Kushner (NBS), Mr. Mc Adams and Mr. Peyton from U.S.A., Mr. Ludwig from Germany, Mr. Adamski from Poland, Mr. Tuzu from Romania, Mr. Ollner from Sweden, M. Ruggaber from Switzerland, Mr. Madsen and Mr. van Zwieten from Holland, Mr. Takacs from Hungary, and Mr. Claesen from Belgium were among the participants.

ISO was represented by President Faruk A. Stünler, Secretary General Olle Sturen and Principal Technical Officer Mr. Allardyce, and IEC by President P. Ailleret and General Secretary C.J. Stanford.

M. Henri Durand was elected Chairman and Mr. P. Takacs Vice-Chairman.

M. Durand first explained the history of national and international standardization work and after expressing his appreciation of the services of ISO and IEC in this field, praised the work accomplished by several inter-governmental organizations and concluded by expressing the hope that this meeting would move the international standardization activities in an altogether new direction.

After the acceptance of the agenda, lengthy discussions were held on the development of international standardization within the boundaries of ECE.

The next day, according to paragraph (a) of item 4 of the agenda, the products and economic sectors which, from the viewpoint of international standardization require special efforts and speedy development within the region of the ECE, had to be determined. Lengthy discussions on this subject brought to light the need for establishing a list of priorities in this respect. Representatives of ISO and IEC supported the establishment of such a list and promised to speed up the work of their respective organizations accordingly.

On the third day item 4 (b) of the agenda pertaining to closer cooperation among member countries was discussed. The main theme of the discussions in this connection was the need to make use of the standards and recommendations which were prepared by national and international bodies, particularly those of ISO and IEC, as well as the need of governments to give support and close cooperation to their own national standardization institutions, and encourage them to adapt their national standards to international standards.

Another important point around which discussions were carried was the inclusion of standardization in the technological and scientific curricula of educational institutions with a view to arousing and strengthening the public's interest in standardization. It was also agreed that the ECE governments, inter-governmental organizations and particularly ISO and IEC should throw light on work directed to training of standardization experts and determining of methodology of standardization based on international cooperation.

On the last day, item 4 (c) of the agenda was discussed. The main theme here was the study of future work to be undertaken in international standardization within the ECE region.

Here it was noted that work on international standardization was progressing satisfactorily. Even so, attempts had to be made to work harder and produce more standards. Appreciation was expressed at this point to ISO and IEC for their efforts in this

respect and it was agreed that the General Secretariats of ECE, ISO and IEC, and of others if necessary, should meet together to prevent duplication or overlapping in the preparation of standards.

As Chairman Henri Durand also pointed out, «The week-long meeting of ECE in Geneva has constituted a turning point in the history of international standardization.»

PROF. J. SERLACHIUS DIES

p. 23

Prof. Jorma Serlachius, former Director of the Finnish Standards institution died on 3 December 1969 at the age of 60.

Prof. Serlachius had retired in 1969, having served on the ISO Council in 1966, 1967 and 1968.

STANDARD extends its condolences to the sister Standards Institution of Finland and to the family of the deceased.

CONSUMER AS CONTROLLER OF STANDARDS

p. 28

Important responsibility falls on the consumer as much as the government in regard to the control of standards. The western consumers, fully aware of this role, have organized themselves and united and formed societies to exert their weight on the implementation and control of standards. The International Organization of Consumer Unions is such an organization.

In the United States, in Holland, Sweden and England, consumer unions are strong organizations.

The initial steps in this direction were taken as far back as 1929 in the United States. The Consumer's Research Organization formed that year began to issue a bulletin on the results of tests carried out on samples obtained from the market, thus acting as a guide for the consumer. The Consumer's Union, a wider and stronger organization, was founded in 1935. The publication of this Union, the «Consumer Report», is a well known publication. Both these organizations receive the largest portion of their revenues from their publications. A major portion of the revenues is spent on research carried out on consumer products in several universities.

Tests performed on a great variety of consumer products give one of three results; that they may be purchased, that they cannot be purchased, or that they are inadequate.

There are two schools of thought regarding such tests. Some think they may be the doing or undoing of manufacturers, while others think they have no such great influence on the manufacturing industry, as only 4 percent of the consumers are aware of the results of such tests. In reality, even negative reports should be considered of great help by the manufacturers.

To summarize, it can be stated that the Consumer's Union is an organization that protects the rights of the consumer and assists him in purchasing goods that meet the standards.

It is only to be hoped that a similar organization will be founded in our country to serve the interests of the consumer.